

Yahaya

Kərəsti ni labardi mbuwa ngwalarha

¹ Ka a katəradghən na Labar da sə, na Labardi tə Faara, Labar di Faara ni.

² Ka a katəradghən nəghən tə Faara.

³ Tə Labar da ni ənana Faara əngya heu; mbə 'yasə əna nanda kula ndəghən wa.

⁴ Na Labar di fər yibrha a əngya heu ənana nda, yibəddi ya kəm kukwaryid fiya ni.

⁵ Na kukwaryiddi djaara hai hu wula, wuldi kəm mbə səsəmnda sə a fadghən wa.

⁶ Na niifa sə thləna Faara ba, thləmnggən ni Yahaya.

⁷ Tə kalmee ni, banən ba ka a kalmii kukwaryidda nən, tənə fiya heu sək labar kukwaryiddi fərəkəfek nda tə kalmii di keeghən.

⁸ Mbə Yahaya tafadghən ndənə kukwaryiddi wa, amma banən ba ka a kalmii kukwaryidda nən.

⁹ Ka kukwaryirha na a fərang kukwaryirha nən kowunni, nəghən bayi hu kəshirha ba.

¹⁰ Na kukwaryiddi hu kəshirha, ko nanən ənagha nda kəshirha təghən, amma səngwa kəshirha ndən wa.

¹¹ Ba kukwaryiddi ahu chehweedghən ba, amma nafiyighən thləwa ndan fa wa.

¹² Amma kala nafiya thləgha kukwaryidda fa, fərəkəfek nda təghən, fərang də kwamana kanda a tsawa nda wangya Faara.

13 Tsau nda wundakhnaya mbə ka nggət na niifa kanda wa, mbə tə nggəmnda niifa wa, amma tə nggəmnda Faara.

14 Labardi tsaudə niifa, tsaukən ahur nəm. Nadəm mamnggitghən, mamnggit wee na katenggən a thləmad chin, nəghən lələgda tə nggayirha tə kəkafek.

15 (Kal Yahaya mighən, təranggən uradghən sə tə ndaarha, “Niifda ni pərang ni kun ya, ndaa ni, ‘Na niifa sə bayi a samad na kalgha nggi mu, kəsər nəghən sə kapa na nda nggət nggi.’ ”)

16 Ka nggayidghən mulgha hai, nən naarha fərang parka kəm kətsar.

17 Fər Faara ngyakhrha a manki Musa, amma nggayirha tə fərkəkafek bəghən ba a manki Yeeso Kərəsti.

18 Mbə niifa sə ‘wagha na Faara wa, amma yandi ndəghən tafadghən Faara ni, tə kəm nəghən a tsau dədəmnggirha tə Chin, ndən kyadgha Faara.

Thlək Yahaya Təmbaptisəma labara aten Yeeso

19 Kulo kalmidi ki Yahaya ya a sayiddi thlənna Yahudaya Firistaya tə Lawiya a Urshalima ba, ka da nda tsahang mee ha, “Wunni sa?”

20 Ngalwa Yahaya wa, amma kyagha pəpal ba ndanggən kanda, “Mbə nggini Kərəsti wa.”

21 Tsahang mee nda, “Nənən kee, wunni sa? Sani Ilya wa?” Ndanggən kanda, “Mbə nggini wa.” Nggəra nda tsahang mee, “Sani annabi di nan a kəlarha fa wa?” Ndanggən kanda, “Awo.”

22 Tərgha ndang ngganda, “Wunni sa? Nggərang kan sə ka dan pəranggən nafini thləngga kan ba. Mana mbang thləkrha a ten wa?”

23 Nggərangga Yahaya kanda sə tə labar annabi Ishaya, “Nggini urarha na a aah farha a kaheerha, ‘Pəpənaman kwamangya də a Chinəm.’ ”

24 Tərgħa Farisayini thlənna nda ba,

25 tsahang mee nda ha, “Kama nda na a əna mbaptisəma a mbə sani Kərəsti, nduwa Ilya, nduwa Annabiddi wa?”

26 Nggərangga Yahaya kanda sə ndəghən, “Nggi tə aama ni əna mbaptisəma, amma na niifa sə kət a pathlang nun səngwa nun.

27 Ndəghənni na bayi a samad na di, nggi tafanna tsəkki na a kwasanggi sahad pahamnggən hai wa.”

28 Katəragħa ənda hai heu ya a Mbetani a pəm kufad Urdun, na Yahaya a əna mbaptisəma sə.

Yeeso ni Wan kamnda Faara

29 A bındayidghən naghə Yahaya Yeeso bayi thləmadghən ba, ndaghə, “Kəlaman wan Kamnda Faara ya, na a tərang dimiyid kəshiiirha də!

30 Niifda ni pərang ni kun tə ndaarha, ‘Na niifa sə bayi a samad na kalghə nggi mu, kəsər nəghən sə kapa na nda nggət nggi.’

31 Nggi tafanna səngwi ndən wa, amma niyi a əna mbaptisəma tə aama təna nafiya Isəreelaya sənggən.”

32 Tərgħa ndaghə Yahaya, “Nadfi Səsəna bayi hai a talara kəla tətillurha tsauka hai a fadghən.

33 Səngwi ndən wa, amma Faardfi thləngga nggi ba ka bi əna mbaptisəma tə aama, ndəghən ndeegħa, ‘Niifdi nana Səsəna tərde tenggən hai tsauka sə, ndəghən ni na a əna mbaptisəma tə Səsəna tə Pəfənda.’

34 Nacdi ændi katæragha hai tæ Yeeso, næghæn kee, kaldi mee tæ ndaarha, niif diya Wan Faara ni.”

Fatsahaya Yeeso 'wanæn wura

35 A bîndayidghæn nggærgha Yahaya isha a mbædi tæ fatsahayighæn særi a thlæmadghæn.

36 Nanæn Yeeso a mbæradæ, ndagha, “Kælama Wan Kamnda Faara ya!”

37 Sækna fatsahayina ndæn keeghæn særi 'ya ndaanæn, mbu samad Yeeso nda.

38 Kyaharna Yeeso hai, nanæn kanda a mbu samadghæn, tsahang mee næn kanda, “Mana min-nun?” Ndangganda, “Rabbi, (ndarha ni Mala) na tæ tsaurha a yanggi?”

39 Nggærangga Yeeso kanda sæ, “Bama ba bun naghæn.” A figrha ni mbu nanda samadghæn ta mbædadæ nanæn sæ tæ tsaurha ngwalangga nda paara tæghæn.

40 Andærawus, wan man Siman Mbiturus næghæn tal ahur nafini særi sækka 'ya ndana Yahaya tæ køm mbuwa samad Yeeso.

41 Tsu kee tærgha Andærawus kadæ wanman næn Siman pæranggænæn tæ ndaarha, “Walang dan Kæræstidi.”

42 Bagha tæ Siman thlæmad Yeeso ba, Kælang na Yeeso ngga ndæghæn, “Sani Siman wan Yahaya. Amma nanænaya na nda a aah sa Kefas,” (ndæna Mbiturus).

Aah Yeeso Filibus tæ Nataniyel

43 A bîndayidghæn na mid Yeeso sæ a dægha Nggalili dæ. Na Filibus næn, ndanggæn, “Mbuwu samadna.”

44 Filibus niif tæ Mbatsaida tal nda Andærawus tæ Mbiturus.

45 Walang na Filibus Nataniyel ndanggən, “Nadan niifdi chirethna Musa a tenggən ahu ngyakhrha, tə kəm chirethna annabiya a tenggən thləmnggən ni Yeeso tə Nadzarat, wan Yisufu.”

46 Tsakhka Nataniyel mee ndəghən, “Nadzarat! Na 'ya sə ngga na kyarha ba a Nadzarat wa?” Nggərangga Filibus sə, “Boba ba naghən.”

47 Nana Yeeso Nataniyel bayi thləmadghən ba, ndanggən, “Kulo ka wan Isəreela ya na tə kəkafek fa.”

48 Tsahangga Nataniyel mee Yeeso, “Kəkən sənna nggi?” Nggərangga Yeeso sə, “Nadi sa a kamu dəf shibaarha kapa na Filibus aah sa.”

49 Tərgħa ndagħa Nataniyel, “Mala, sani Wan Faara; Kutər Isəreela.”

50 Ndangga Yeeso, “Fərna kəkafek kəsər ka ndoni nadi sa a kamu dəf shibaarha wa? Na nggər na əngya kalgha fingya yina mu ya.”

51 Nggərgħən ndaarha, “Niya puro kəkafek, na a naa talara indadə, tə fathləngya Faara a təra sə tə təra aten Wan Niifa hai.”

2

Kən kakhrha a Kaana na a Nggalili

1 A far beena yi mahan, əna wutsəfayid kakhrha nda ahu tala na nda aarha Kaana a chehweed Nggalili, tə kəm man Yeeso a mbəfi.

2 Tərgħa mbu Yeeso nda tə fatsahayighən ahu wutsəfayid kahadda də.

3 Ngwalana aam inabi da hai, ndangga man Yeeso, “Mba nda tə aam inabi bal wa.”

4 Nggərangga Yeeso sə, “Nudiya ma njidangga kəm? Sayid na ba wa ba 'wan wa.”

⁵ Amma ndangga man Yeeso nafini na a ndək ənnarhami, “Kala ‘ya thləghang nən kun ənama.”

⁶ A mbədi na tsulingya sə mikki tən nanda tə feera. Na Yahudaya naarha əna taara tə tsulinggini ka a tsabang fandan saadə. Kala tsulina nən tər kəthlikrha kumnggit səri dəgha hu kumnggit mahan də.

⁷ Ndangga Yeeso nafini na a ndək ənnarhami, “Ləgdaman tsulinggini tə aama.” Lədfang ngganda kanda ta miighən sə.

⁸ Tərgħa ndanggən kanda, “Tsaama ha sə dfang nggənun mamnda ter dā də ya.” Əna nda kee kəla thləghang nən kanda.

⁹ Mamnda terdi taarang nən aamdi kyakhrang nanda ahu aam inabi də, sənangwa mbəda hai kyanən sa ba wa, (ko nanən nafini na a ndək ənnaddami sən ndan). Tərgħa aah wutsam ndə dfanən a man patu də ndanggən,

¹⁰ “Na fiya ‘wa fər aam inabi na mbənggən, akwasamaddi saana fiya, a kyanggən yanda ba mbuwa wa mbənggən. Amma sa bəbengga yandi na mbənggən kəl nanənya!”

¹¹ Yandiya ndəna katəra ənwulteena ənana Yeeso, ənaghən ndən a Kaana na hu chehweed Nggalili. Kyaddə mamnggidghən a mbədi, tə kəm fatsahayighən fərkəkafek nda təghən.

¹² A kwasamaddi dəgha Kafarnahum də heu nda man, tə wan manggighən, tə fatsahayighən, mənə nda ha ngguchit a mbədi.

Chilbang Yeeso Kən Faara də (Matta 21:12-13; Mar 11:15-17; Luka 19:45-46)

13 Nduwusna far wutsəfayid Təɗaarha hai, dəgha Yeeso a Urshalima də.

14 A pəpal Kən Faara, dəgha wal fiya a heng thlaaya də, tə chauraya, tə kataprakkyaya yi sataka, tə fiŋgya tsətsau a fər mbeded wudəbəla.

15 Yamngga Yeeso wutəterha tə sakhrha rəghanggən kanda də ma Kən Faara, heu tə chauraya tə thlaaya, changgəlanggən mbəd mbeded wudəbəl da də welgha wudəbəlɗi hweede hai.

16 Tərga ndanggən nafini na a heng kataprakkyaya də, “Kyaman ənggina hai ma mbədiya, a tsawang dūn wuri Pəpa kasu wa.”

17 Tərga fatsahayighən ɗal teena nda hai tə 'ya ndaana ɗeleewar Faara, “Nggəməndəna a wuri wa nəghən a kəsa sə a hurna kəla waarha.”

18 Tərga mamngya Yahudayini ndangganda Yeeso, “Ənwulɗen ma na kyadang nda kan tənən sənda sə na tə səsəmnda əna əndiya?”

19 Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Chaman Kən Faar ɗa hai ya, ahu beena mahan niya nggər tənang sə.”

20 Tsahangga Yahudayini mee, “Tənang nggan Kən Faar ɗa sə 'yahu hurarha kumnggit faɗa kap mikki, ndaana wai na nggər tənang sə hu beena mahan?”

21 Amma kən Faar ɗi nən a thləkrha pofadghən ni.

22 A kwasamaddi thliinən sə ahu mərə, fatsahayighən ɗal teena nda hai thləkdə 'ya kiya. Fər nda kəkafek tə labar Faara, tə labarɗi thləkna Yeeso.

Sən Yeeso hur kowunni

²³ Nanən a Urshalima ahu wutsəfayid Təɖaddi, fiya hangga nagma ənwuteengya kyad nən fərkəkafek nda təghən.

²⁴ Amma nggəmgwa Yeeso fa tə kanda wa, kəsər səndə fiya heu.

²⁵ Mbə 'ya sə na nda thləghang nda a ten niifa wa, kəsər səndə hur niifa.

3

Yeeso tə Nikodimus

¹ Na niifa sə thləmnggən ni Nikodimus, tə Faris-arha ni, mamnda ni ahu Yahudaya.

² Bagha thləmad Yeeso ba a fidikrha ndanggən, “Mala, səndənsə sa təmaləmnda ni thlənna Faara ba. Mbə niifa sə na mbang əna ənwulteena kəla yandī na a ənaarha ya wa a mbə nana Faara təghən ha wa.”

³ Nggərangga Yeeso sə, “Niya puro kəkafek, mbə niifa sə na kyarha hu kutəryid Faara də wa kəl nggər nanda nggədang hai.”

⁴ Tsahangga Nikodimus mee, “Kəkən na nda nggər nggədang nda niifa hai ndəghən suhur də? Kəkafek mbə nggər kyarha ahu shiwad man hai nggərghən nggədang hai yi səri wa!”

⁵ Nggərangga Yeeso sə tə ndaarha, “Niya puro kəkafek, mbə niifa sə na kyarha ahu kutəryid Faara də kanda kula nggədang hai hu aama tə Səsəna wa.

⁶ Thlufarha nən nggət thlufarha, amma Səsəna, nən nggət Səsəna.

⁷ A wulo teena ka ndoni, ‘A nggərgha nda nggədo hai wa.’

⁸ Na bɛrɛurha piirha a mbɛɔa dɛ na midghɛn. Kɛla na sɛk pidghɛn dɛ, amma mba mbang pɛr mbɛɔi bɛ nɛn sa bɛ tɛ mbɛɔi nɛn a dɛrha sadɛ wa. Nɛghɛn kee kɛm mba mbang pɛr kwamandɛ na nda nggɛɔɔng niifa hai hu Sɛsɛna wa.”

⁹ Tsahangga Nikodimus mee, “Na ɛndɛ ɛnaarha hai kɛkɛn ya?”

¹⁰ Ndangga Yeeso, “Sa tɛmalɛmnda Isɛrelaya ni, amma sɛnangwa ɛnggina hai ya wa?”

¹¹ Niya puro kɛkɛfek, nan a thlɛk 'ya sɛn nan, nan sakh 'ya kɛm na nan, amma pa ya kardun thlɛ ɛnda fa pɛrang nan kun.

¹² A puro dɛ ɛngya na ahu kɛshiirha, amma fɛr wa kɛkɛfek wa. Kɛkɛn na fɛrkɛkɛfek a puro dɛ labar ɛngya na talara?

¹³ Mbɛ niifa sɛ 'wagha dɛrha talara dɛ wa, amma kɛl niifdɛ bagha hai a talara, ndɛna Wan Niifa.

¹⁴ Kɛla 'wana Musa tɛrang nda dɛbɛl hulthne sɛ a kaheerha, na nda a tɛrang nda Wan niifa sɛ kee kɛm.

¹⁵ Nanɛn kee, kala niifa fɛrgaha kɛkɛfek a Wan Niifdɛ nɛn a wal yibrha mbuwa wa ngwalarha.

¹⁶ Kɛsɛr Faara nggɛmdɛ kɛshiirha kaan fɛr nɛn Wanggɛn katenggɛn, kala niifa fɛrgaha kɛkɛfek a ndɛghɛn mbɛ tam mɛra wa, amma nɛn a wal yibrha mbuwa ngwalarha.

¹⁷ Thlɛngga Faara Wanggɛn hu kɛshiirha bɛ mbɛ a ngwang kumarha nɛn wa, amma a walgha kɛshiirha hɛrɛkrha a fadghɛn.

¹⁸ Kala niifa fɛrgaha kɛkɛfek a Wan Faara mba nda ngwang kumarha sɛ wa, amma kala niifa fɛrwa wa kɛkɛfek 'wa dɛ teena ngwang dɛ ku-

marha sə, kəsər fər wa kəkafek a Wan Faara katenggən wa.

¹⁹ Na Faara a ngwan kumarha fiya sə kəsər kukwaryirha kyadə hu kəshiirha ba, amma fiya nggəmənda wula kaan ma kukwaryirha, kəsər ən ənad ndan yi mbəlfēerha ni.

²⁰ Kala niifa na a əna tar mbəlfēerha karnən kukwaryiddi, mbə baarha ahu kukwaryidda ba wa ka hərəenga nadə tar mbəlfedghən kyaarha pəpal ba.

²¹ Amma kala niifa na tə kəkafek fa, ba nən ahu kukwaryidda ba, təna fiya naghən a pəpal tə ndaarha 'ya nən a ənaarha nəghən a əna 'ya na mid Faara.”

Fərang Yahaya Təbaptisəma mamnggirha Yeeso

²² A kwasamad palthdiya, thliigha Yeeso tə fat-sahayighən dənda chehweed Yahudiya də tsənda tsəbaku a mbədi naghə a ənang mbaptisəma fiya.

²³ Yahaya kəm a əna mbaptisəma a aam Aionon tsau tə Salim fa kəsər na aama sə kaan a mbədi, na fiya naarha barha ba ka ənang mbaptisəma nda kanda.

²⁴ (Katəragha ənda hai ya kapa na nda mughang nda Yahaya ahu porsəna də.)

²⁵ Thliigha ngaala sə a pathlang fatsahaya Yahaya tə niif Yahudiya a ten chilbi farha.

²⁶ Nanən kee bəgha fatsahaya Yahaya thləmadghən ba ndangganda, “Mala, dālna niifdi teena 'wana tsaurha təghən a pəm kufad Urdun, thləkna pathla a tenggən, nəghən a əna mbaptisəma fiya hangga a dərha thləmadghən də.”

²⁷ Nggərangga Yahaya kanda sə, “Mbə niifa sə na wal 'ya wa kəl fərang na Faara ndən hai na a talara.

²⁸ Kun tafad nun səkdun əndi thləghang ni kun a pəpal, 'Mbə nggini Kərəsti wa, 'wa ni mbee ba ka a kalang mee ni fiya kapa nən barha ba.'

²⁹ A far wutsəfayid kakhrha, wuronga yi wutsamnda ni. Pashirha dəgha hu kahad wutsamnda də, nən kələghən ha, kang thləmaarha nən fa, nən tək mbənda fa a səkdə urad wutsamnda. Wutsəfayiddi a weeriya yina ni, nanənya ləghəddə.

³⁰ Təta ni nagha aten chikrha kaan, nggi kəm ne a tsərha ngguchit.”

³¹ Yandı bagha hai a talara kaldə kowunni mu, yandı kyagha ba ahu kəshiirha kəm yi kəshiirha ni, tə kəm nən thlək əngya na hu kəshiirha kee. Amma yandı bagha hai a talara kaldə kowunni.

³² Nən naarha thlək 'ya nanən tə səknən kəm, amma mbə niifa sə thləgha labarghən fa wa.

³³ Kala niifa thləgha labarghən fa, səndasə na Faara tə kəkafek fa.

³⁴ Kəsər yandı thlənna Faara ba labar Faara ndən nən a thləkrha, kəsər fərang Faara Səsəna mbuwa ngwalarha.

³⁵ Na Chindi nggəm Wanggən tə kəm fərang də əngya heu ahu haarghən hai.

³⁶ Kala niifa fərga kəkafek a Wandı nən wal yibrha mbuwa wa ngwalaarha, amma kala niifa fərwa wa kəkafek a Wandı mbə tam wal yibrha wa, kəl səbrha hur Faara ndəna naarha a tenggən.

Yeeso tə nuneefa na a Samariya

¹ Nanənya sən Yeeso sə Farisaya sək nda labara atenggən nəghən a əna mbaptisma a wal fatsahaya ma Yahaya,

² (ko nanən, mbə Yeeso ni na a əna mbaptisəma wa, amma fatsahayighən ni.)

³ Walang na Yeeso 'ya na Farisaya a thləkrha atenggən, thliigha mal Yahudiya nən wudgha a Nggalili də.

⁴ Tsawang da fa tətə a kyagha tə Samariya.

⁵ Bagha ahu tala ba na nda aarha Sikar na a chehweed Samariya, tsau tə pəpal da fa fərang na Yakubu wanggən Yisufu kətəm.

⁶ A hu taldı na Kwat aam Yakubu sə, təkna widdi Yeeso tsauka hai a thləmad kwat aamdi. Yanfaara a sərəkrha.

⁷ Bagha nu tə Samariyarha ka tsə aama ba, ndangga Yeeso, “Ənee aama ha see.”

⁸ (Ahu sayiddi Yeeso nəghən katenggən kəsər fatsahayighən kyanda hur tala hai ka danda hii ənnarhami.)

⁹ Kəsgha ənwulteena nudı ndanggən, “Sa tə Yahudarha ni, nggi nu tə Samariyarha. Kama nda na tsahe aam saarha?” (Kəsər Yahudaya na nda tsan Samariyaya.)

¹⁰ Nggərangga Yeeso sə, “A ndam kwang sənna fərra Faara a sa, tə kəm tə wunni tsahowa aam saarha, kam ndangna a ənoğhən ha, kam nən a fəro aam fər yibrha.”

¹¹ Ndangga nudı, “Paba, mbə ən tsə aama sə a harwa wa kwat aamdi kəm ya nəghən kudimnggən. Na wal aam fər yibəddi a yanggi?”

12 Kalna chinan Yakubu rangga kwat aamdi kansə ya, saagha, ndəghən tə wanggighən, heu tə chibəd mabiyighən wa?”

13 Nggərangga Yeeso sə, “Kala niifa saagha amdiya na hushimnda nggər kəsghən,

14 amma yi saagha aamdi niya fərang nda mbə hushimnda nggər kəsghən wa. Aamdi niya fərang nda nən a tsawang fa mbəd ngətta aama na fərang yibrha pa kwandə.”

15 Ndangga nudi Yeeso, “Paba, fəree tur aamdi ya lee amawana hushimnda nggər kəs nggi tən malang barha ka tsə aama mbəda ba ya.”

16 Ndangga Yeeso, “Duwa də, da aah chimad wa bon ba.”

17 Nggərangga nuda sə, “Mbə chimad na sə wa.” Ndangga Yeeso, “Thləkna kəkafek ndana mbə chimadwa sə wa.

18 Pərna kəkafek, chimaya tuf 'wagha kahorha, niifdi nana təghən nanənya mbə chimadwa ni wa.”

19 Ndagha nudi, “Paba, mbə ngaala sə wa Annabi ni sa.

20 Nanən kee pəreekən, chichiyi nan tərang nda shilee Faara teena a wumndədi ya, amma kun Yahudaya nduwun mbərha kamngga a tərang shilee nəm Faara teena a Urshalima ni.”

21 Nggərangga Yeeso sə, “Sa nudiya, furu kəkafek tə palthdi niya thləworha ya, na sayi bayi mbuwa na fiya tərang shilee Pəpa in a wumndədi ya nduwa a Urshalima.

22 Kun Samariyaya nuwun a tərang shilee 'ya teena səngwa wa nun, kan nan tərang shilee 'ya teena sən nan, kəsər na hərəkrha a kyarha ba a fad Yahudaya.

23 Amma na sayi bayi, 'wadə teena bada ba, fiya na tərang shilee Pəpa teena hu kəkafek na nda a tərang shilee teena hu Səsəna tə kəkafek, kəsər tur nafina ni na Pəpa a kadaarha ya.

24 Faara səsəna ni, nafiya na a tərang shilee teena kəl a ənaghənda hu səsəna tə kəkafek."

25 Ndangga nudī, "Səndisə Kərəsti na nda aarha Kərəsti nəghən bayi. A bada ba, banən pərang əngya kan heu."

26 Tərgha ndangga Yeeso, "Nggini Ndəghən."

27 A sayiddi na nanda a ngwalang pathla kee, tərgha bagha fatsahayighən ba kəsgha ənwulteena kanda na nandan a ndikrha tə nuneefa. Amma mbə niifa sə tsakhka mee, "Mana midwa wa?" Nduwa "Kama na a ndikrha tə nudīya wa?"

28 Tərgha malangga nudī bəd tsə aamnggən a mii kwat aamdi dəgha hur tala də ndanggən fiya,

29 "Bamaba bun na niifa pəreegha əngya heu 'wani ənaarha! Tə ndəghən dani na Kərəsti?"

30 Nanən kee, kyagha fiya ba ahur talđi ba nda thləmad Yeeso ba.

31 Na inggini a katərarha hai ya, hwan nggəna fatsahayighən, "Mala, əno 'ya mii."

32 Amma ndanggən kanda, "Na ənnarhami sə a haar na səngwa nun."

33 Tərgha ndangga fatsahayighən ndan, "Na niifa sə bangga ənnarhami ba wa?"

34 Ndagha Yeeso, "Ən nanna mii, a əna ənda ni ndeena niifdi thləngga nggi ba tə kəm ngwalanggi targhən.

35 Mbə nduwun, 'Takh ndəree fada a katərang ngganda haathla hai wa'? Niya ndang nda kun,

inaman yid nun dɔ kɛlanggun heeya dɔ ngga! Tsɛk nda haathla.

³⁶ Ko nanɔnya tɔ haathla nɔn a wal kɛnaghɛn, nanɔnya ma hathlang dɔ ɛnnarhami hai yi yibrha mbuwa ngwalaarha, tɔna tɔ hɛfrha tɔ tɔhaathla ɔna wutsɛfayirha kyab.

³⁷ Karapu dɛ ya kɛkafek ni, 'Niifa a hɛfrha, niifa pak a hathla.'

³⁸ Thlɛnni kun ka halth heerha dɔ hɛfwa wa nun. Nafiya pak ɛnagha tardɛ, amma kun kɛm tɛk dɛn mbɛnda tardɛ fa ɔna nanda."

³⁹ Samariyaya hangga kyagha ba hu taldɛ fɛrga kɛkafek tɔ Yeeso kɛsɛr ka palthdɛ kii nudɛ ndanɔn, "Pɛree dɔ ɛngya 'wani ɛnaarha heu."

⁴⁰ Bana Samariya yini thlɛmadghɛn ba, hwanggɛnda a tsauka tɔ kanda, ɔna beena nɔn sɛri.

⁴¹ Kɛsɛr ka labarghɛn sɛkna fiya, nggɛrga fin-gya hangga fɛrkɛkafek tɔ Yeeso.

⁴² Ndangga Samariya yini nudɛ, "Fɛr nan kɛkafek mbɛ ka palthwa kee wa, amma kɛsɛr kan ma sɛk dɛn ndɛn tafan nan, kɛkafek sɛndansɔ niifdiya ndɛghɛn ni tɔhɛrghang nda kɛshiirha."

Kɛnang Yeeso wan mamnda

⁴³ A kwasamaddɛ ɔna nɔn beena sɛri dɛgha mbeedɔ tɔ wiirha a Nggalili dɔ.

⁴⁴ Yeeso tafadghɛn 'wadɔ ndaarha mbɛ annabi wal mamnggirha ahu chehweedghɛn wa.

⁴⁵ Ko nanɔn kee, sɛl nɔn Nggalili dɔ, thlɛgha Nggalila yini ndɛn fa, kɛsɛr nanda ɛngya heu ɛnanɔn a Urshalima hu wutsɛfayid Tɛdaarha dɔna nda sadɔ.

⁴⁶ Nggərgħən dərha tal Kaana də na a chehweed Nggalili, a mbədi kyakhrang nən aama tsauka aam inabi. A mbədi na mamnda sə na fad wanggən bee a Kafarnahum.

⁴⁷ Səkna niifdi mal Yeeso Yahudiya səl də Nggalili ba, dəgha thləmadghən də hwanggənən bagha kənanɡ wanggən na tsau tə mii mərri fa a Kafarnahum.

⁴⁸ Ndangga Yeeso, “Kun nafiya a nawun ənwuteengya tə ənsakhkya wa, mbun tam fərkəkafek wa.”

⁴⁹ Ndagha mamndədi, “Paba, ta wim kapa na waana mərə.”

⁵⁰ Nggərangga Yeeso sə, “Na mbang wiirha. Na wan wa a kənda.” Niifdi fərkəkafek nən tə palth Yeeso wiigha wureedə.

⁵¹ Ndəghən baldə hu kwamana, ba mafayighən walghən ndangganda, “Wan wa kəndə.”

⁵² Tsahang mee nun kanda sayiddi kən nən. Ndangganda, “Kalgha wanhadđa ndən hai a bərarha yanfaara a sərəkra.”

⁵³ Tərgħa chin wandi kəlagħa hai na sayiddi məməl ndangna Yeeso, “Na wan wa a kənda.” Tərgħa ndəghən heu tə fa wurayighən fərkəkafek nda.

⁵⁴ Ndən na ənwulteena yi səri kyadna Yeeso mal nən Yahudiya dənən Nggalili də.

5

Kənanɡ Yeeso səfənda

¹ A kwasamadghən, dəgha Yeeso Urshalima də kəsər ka far wutsəfayid əntin Yahudaya.

² A Urshalima tsau tē kwatkirēm chaukhraya fa na wutambarra aama sē na Ibraniyaya aarha Mbetasda kang nanda tē mēthlēmngya tuf.

³ A ka mēthlēm nggini ya fīngya mbuwa kēkanglang, kwamaya, tē sēfēngya tē fīngya mērna fandan hai ndēna nda hunaarha sē.

⁴ (Na nafini naarha kēla far dā fa na nda a rēbang nda aamdi. Kēsēr sayi sayi na tēthlēnda Faara bārha bā rēbanggēn aamdi. Kala niifa 'wagha ahu aamda hai nēn wal kēnda ahu kala tur yanggi wanharha.)

⁵ A mbēdi na niifa sē na tē wanhaarha fa hurarha kumnggit mahan kap wuvada.

⁶ Nana Yeeso ndēn kalth sēnang dā hai mēndaha tē wanhaddi tsahang mēe nēn, “Na midwa sē a kēna na wa?”

⁷ Ndangga haddi, “Paba, mbē niifa sē na a dēesē kee hu aamda hai a sayiddi tsēnēn 'ya fa wa. A nadi a kyarha sa hai, 'wagha niifa ma nggi.”

⁸ Tērgaha ndangga Yeeso, “Thliusē, tērang dēnggēl wa wiina!”

⁹ Tsu a mbēdi kee kēngga niifdi; tēranggēn dēnggēlghēn wiigha. Katēragha ēnda hai ya a far yibēd Yahudaya.

¹⁰ Ndangga Yahudayini niifdi kēngga, “Far yibrha ni a weeriya, 'Yadā ngyahad nēm taara a far yibrha tē kēm mēmēlwa a tērangga dēnggēl hunad wa sē wa!”

¹¹ Amma nggērangga niifdi kanda sē ndēghēn, “Niifdi kēneegha ndēn ndeegha, a tēranggi dēnggēl na wii.”

¹² Tsahang mēe nda, “Wunni niifdi ndowa a tērangga dēnggēlwa wiina?”

¹³ Niifdi kēnang nanda sēngwa niifdi kēnangga

wa, kəsər Yeeso timdə ahur fiyadə na a mbədi.

¹⁴ A kwasamadghən də Yeeso naghən ahu Kən Faara ndanggən, “Kənnə nanənya, a nggərna əna dimiyirha wa a mbə kee wa na 'ya a wal sa kalgha yandə mu ya.”

¹⁵ Wiigha niifdi kada Yahudayina nən ndanggən kanda Yeeso ni kənangga.

¹⁶ Nanən kee, kəsər ka ənggini na Yeeso a ənaarha a far Yibrha, katərangga Yahudayini mbəlfəeghən hai.

¹⁷ Ndangga Yeeso kanda, “Kətsar na Pəpa narha əna taara, nggima niyi kee.”

¹⁸ Nanən kee, kəsər ka tur palth yini thlək nən, tərgha Yahudayini dənda mbeedə tə kada kwamana na a bəlangganda. Mbə ka təđang nən ngyakhrha far yibəd Yahudaya teena wa, amma ka nda nən chin ni Faara, tə kəm tsawanggən fadghən məməl tə Faara.

Fərang Faara səsəmnda Wanggən

¹⁹ Tərgha pərang nggəna Yeeso kanda ndəghən, “Kəkafek niya ndang nda kun, mbə 'yasə na wandi ənaarha tə altənggən wa; nən əna 'ya nanən na Chin ənaarha, kəsər kala 'ya na Chindi ənaarha wandi kəm nən ənaarha kee.

²⁰ Kəsər Chindi nəghən a nggəm Wandi, nən kyadang əngya heu ənanən. Na chindi kəm nggər kyadang əngya na məmanggən kalgha yandiyə, tənun na ənwulteena.

²¹ Kəsər kəla na Chindi thləng nda mərya sə fərang yibrha nən kanda, na wandi kəm fər yibrha a niifa nggəmna hurghən.

22 Kəmdaarha, mbə Chindi ngwang kumarha niifa wa, amma fərang də səsəmnda ngwa kumarha Wanggən.

23 Təna kowunni fərang mamnggirha wandi, kəla na nda fərang mamnggirha Chindi. Amma kala niifa kargha fərang mamnggirha wanda fa, kar nən fərang mamnggirha chindi thləngga ndən ba.

24 “Niya pərang kəkafek kun, kala niifa səkka palth na fərkəkafek nən a Faara thləngga nggi ba nən wal yibrha mbuwa ngwalaarha. Mbə ngwa kumarha sə a tendan wa, kəsər 'wanda teena təfang nda mərri in ahu yibrha də.

25 Niya pərang kəkafek kun, na farghən baghai, nanənya ma 'wadə teena bada ba. Na mərri a sək urad Wan Faara. Fingya səkka ndən na nda a wal yibrha.

26 Kəla nana Chindi tafadghən ndəghənni tə kwaman yibrha ha, nanən kee kəm fərang də səsəmnda Wanggən nagma tə kwaman yibrha ha.

27 Tə kəm fərang də səsəmnda na a ngwa kumarha nən kəsər ndəghənni Wan Niifa.

28 “A kəs ənwulteena kun a ten əndiya wa, kəsər na sayi baghai mərri na ahu ten kwaya na nda a sək urad Wan Niifa.

29 Kya nda sə, fingya ənagma ngga na nda a thliirha sə ahu yibrha də mbuwa ngwalarha, fa mbəfeeya kəm na nda a thliirha sə ngwang kumarha nda kanda sə.

30 Mbi mbang əna 'ya katenna wa; niya ngwa kumarha kəla thləye Faara. Ngwa kumanna yi kəkafek ni, kəsər nəghən a ten nggəmnda hur

Faara thlɛngga nggi ba, amma mbə yi altenna ni wa.

Fingya fərgħa kəkafek aten Yeeso

³¹ “A nadi a fer shedawa a tenna, 'ya niya thlɛkrha mbə tsaurha yi kəkafek wa.

³² Amma ana niifa sə kəm fərgħa shedawa a tenna, səndisə palth di nən a thlɛkrha a tenna kəkafek ni.

³³ “Thlən dūn fiya a thləmad Yahaya də, ndəghənggi kəm pərangdə kəkafek kun.

³⁴ Ko nanən kee mbərsa wii tə shedawa niifa a tenna wa, thləkni ndən kee tənun wal hərəkrha.

³⁵ Yahaya nəghən kəla patilla na a kəsa fər kukwaryirha nən, tə kəm tək dūn mbənda labərgħən fa ahu sayi ngguchit.

³⁶ “Amma shedawa a tenna kaldə yi Yahaya. Kəsər tardfi fərena Pəpa a ngwalanggi, ndəghənni nani a ənaarha ya, ndən kyadgha ndaarha Pəpa ndən thlɛngga nggi ba.

³⁷ Tə kəm Pəpa thlɛngga nggi ba, ndəghənni tafadghən na a fər shedawa atenna. 'Wawun sək uradghən wa nduwa nawunun tə yirha wa,

³⁸ tə kəm labərgħən tsaukwa ahur nun wa, kəsər fər wun kəkafek a niifdi thlən nən ba wa.

³⁹ Nun naarha karata Deleewar Faara, kəsər nuwun a numad ndaarha ahurghən nən a fərang yibrha kun mbuwa ngwarha. Deleewar yina ni na a fər shedawa a tenna a kun.

⁴⁰ Ko nanən kee, kardun fa a bon thləmanna ba tənun wal yibrha.

⁴¹ “Mbi thlə faala a fad nafiya wa,

⁴² kəsər səndi kun. Səndi sə mbə nggəmnda Faara sə ahur nun wa.

⁴³ Bayi ba ahu thlēm Pəpa, kar ngya nun fa; amma a bad niifa ba pak ahu thlēm altenggən, nun a thləghən fa.

⁴⁴ Kəkən nun fərkəkafek a nadun a thlə faala a ten kun ndan, amma mbuwun a kada thlə faala na a kyaarha ba a thləmad Faara katenggən wa?

⁴⁵ “A numadun niya huhwa kun a mbed Pəpa wa. Niifa na a huhwa kun ndəna Musa, kyanun kya shang teena fa.

⁴⁶ Andam fərdun kəkafek a Musa, kam fərdun kəkafek a nggi, kəsər chireelth də 'ya a tenna.

⁴⁷ Amma fər wun kəkafek aten 'ya chireelth nən wa, kəkən nun fərkəkafek a ten 'ya thləkni?”

6

Həbang Yeeso fiya haru kumnggit tuf

¹ A kwasamadghən, tə dangga Yeeso wuri aam Nggalili teena na nda aarha wuri aam Tibariyas.

² Fiya hangga mbuwa samadghən kəsər nanda ənwulteengya kənanğ nən fingya mbuwa wa kəkanglang.

³ Tərgħa Yeeso wumnda sə tsauka hai tə fatsahayighən a thləmadghən.

⁴ Wutsəfayid Yahudaya yi tədaarha nduwusda ba.

⁵ Kəlana Yeeso də na fiya nən hangga a barha thləmadghən ba, tsahang mee nən Filibus, “A yanggi nəm hii mburodi ba nəm fərang nda nafiniya kii nda?”

⁶ Tsahangna Yeeso mee Filibus kee ka a kəkərangğən, kəsər 'wadə teena səndə 'ya nən a ənaarha.

⁷ Nggərangga Filibus sə, “Ai ko wudəbəl rapath-laarha yi beena haru səri mbə heng mburodi ba na a walgha kowunni ngguchit ənagha mii wa!”

⁸ Tərgħa tal ahur fatsahayighən na thləmnggən Andrawus, wanman Siman Mbiturus ndəghən,

⁹ “Kulo wundakhnee ya tə mburodi tuf ənana nda tə humbad wan hwaliirha na nda aarha mbale, tə təna nggun-ngguchit səri, amma ma nən ənang nda fiya hangga kiya?”

¹⁰ Ndangga Yeeso fatsahayighən, “Ndaman fiya tsawa nda hai.” Na hwaliirha sə a mbədi tsawa nda sa hai, həshya ənanda haru kumnggit tuf.

¹¹ Tərgħa harangga Yeeso mburodi yina sə usa Faara nən, ndəghang nggənda fiya də tsauka hai. Ənagha kee kəm tə təndi. Kowunni ənagha mii kəla na midghən.

¹² A kwasamaddi ənana fiya mii nggal nda, ndangga Yeeso fatsahayighən, “Wuma man katəbghən ba a səb 'ya də wa.”

¹³ Nanən kee wumangga fatsahayighən katəbda ba ləđanggən kutasya kumkap səri, wato kukutethla mburodi di tuf ənana nda tə humbarha kiina fiya.

¹⁴ A kwasamaddi nana fiya ənwulten di ənana Yeeso, katərang ngganda ndaarha hai, “Kəkafek Annabi dani ya na a baarha hu kəshiiirha ba.”

¹⁵ Kəlana Yeeso hai na mindan sə təta a fəđang ngganda kutəra, ngərgħa hai nggərgħən təra wumnda sə katənggən.

Wii Yeeso a ten aama

¹⁶ Tsəna figrha hai, dəgha fatsahayighən a mii wuri aamda də.

17 Kya nda ahu kombuwol hai katərang ng-ganda tədang aamdi teena ka a dənda Kafar-nahum də. Wula a tsərha hai Yeeso kula wutta ba.

18 Tərgħa thliigha bəreurha ba naghā tsang 'ya aamda fa.

19 Hur nanda kombuwol dādə mel mahan nduwa fada, kəla nda hai Yeeso a wiirha a ten aama, bayi thləmad kombuwol da ba, tərma nda.

20 Amma ndanggən kanda, “Nggini; a tərəmdun wa.”

21 Tərgħa Fatsahayini na mindan sə a kyang-ganda ahu kombuwol da hai, amma kəla nda hai tsu kee səl nda a mbədādə na mindan dərha saadə.

Kada fiya Yeeso

22 Dalthna mbərha hai fīngya fiya wumngga hai a pəm wuri aamdi kəla nda hai kwambuwal tal bağha mbəda ba kee, Yeeso kəm kyawa ahur kombuwol da hai tə fatsahayighən wa, amma wiigha fatsahayighən katen ndan.

23 Kombuwolya hangga bağha ba a Timbariyas, isha nda hai tsau tə mbədi kiina fiya mburodi da sə a kwasamaddi usana Chinəm Faara.

24 Kəlana fiya də wumngga hai nawa nda Yeeso wa, nduwa fatsahayighən a mbədi wa, kya nda hu kombuwolyina hai, dənda Kafarnahum də ka a kada Yeeso nda.

Yeeso ni mburodi yi fər yibrha

25 Dəna fiya walghən a pəm wuri aamdi, tsa-hang mee nda, “Mala, a kwan bana mbəda ba ya?”

26 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Niya pərang kəkafek kun, nuwun a kada nggi, mbə ka səng

nun ənwulteengya hai wa, amma ka kii nun mburodi di nggal dʉn.

²⁷ A ənadʉn taara ka ənnarhami na a səbrha də wa, amma ənama taara yi ənnarhami na fər yibrha mbuwa ngwalaarha, na Wan Niifa a fərang kun. Kəsər Faara, na Chindi ndən fərangga kwaman fər yibrha.”

²⁸ Tərgha tsahang mee nda, “Ma nan ənaarha na a təranggan hur Faara sə?”

²⁹ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Ya tətal ni kee na mid Faara a ənon, fərama kəkafek a niifdi thlən nən ba.”

³⁰ Ndangganda, “Kyadang ənwulteena kan ana midwa sə fəro kəkafek nan. Mana a ənaarha?”

³¹ Chichiyi nan kin nda manna a kaheerha, kəla nanən chichirethlee hai: ‘Fərang də mburodi kanda a talara hai a əna nda mii.’ ”

³² Ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, mbə Musa ni fərangga mburodi di kun na a talara hai wa, amma na Pəpa naarha fərang ka mburodi kun hai a talara.

³³ Ka mburodi yi Faara ndəghən ni bəgha hai a talara, na fər yibrha a kəshirha.”

³⁴ Ndangganda, “Paba, no naarha fərang tur mburodi di kan ya kətsar!”

³⁵ Tərgha Yeeso nggəranggən kanda sə, “Ng-gini mburodi yi fər yibrha. Kala niifa bəgha thləmanna ba mbə miirha nggər kəsghən wa, kala niifa fərga kəkafek tə nggi balwa hushimnda kəsghən wa.

³⁶ Amma kəla pərang ni kun, nadʉn nggi, ta weeri daba ya balwun kula fərkəkafek.

³⁷ Kala nafiya fəree na Pəpa na nda baarha thləmanna ba, nggi kəm mbi tam kar kanda wa.

³⁸ Kəsər bəyi hai a talara mbə ka əna tar altenna ni wa, amma ka əna tar da ni na mid Faara thləngga nggi ba.

³⁹ Əndani na mid niifdi thləngga nggi ba ya, a sahad tal ahur nafini fəree nən ba wa, amma a thlənggi kanda sə tə yibrha a far ngwala kəshiirha.

⁴⁰ Kəsər 'ya na mid Pəpa ndəna kala niifa kələngga Wandə də fərkəkafek nən təghən, nən a wal yibrha mbuwa ngwalaarha, tə kəm ni a thləng sə a far ngwala kəshiirha.”

⁴¹ Tərgəha Yahudayini katərangganda huhurumnda hai a tenggən kəsər ndanən, “Nggini mburodi yi fər yibrha bəgha hai a talara.”

⁴² Ndaa nda “Kamshidi ya mbə Yeeso dani na wan Yisufu, sən nəm nda man tə chin ya wa? Kəkən nən ndaarha, ‘Bəghən hai a talara?’”

⁴³ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Malaman huhurumnda a pathlang nun.

⁴⁴ Mbə niifa sə na bəarha thləmanna ba wa kəl Pəpa thləngga nggi puwangga thləmanna ba, nggi kəm niya thləng sə a far ngwala kəshiirha.

⁴⁵ Nəghən chichirethlee hai ahu deleewarya Annabiya: ‘Kanda heu Faara ni a tsahang kanda ha.’ Kala niifa kangga thləmaarha Chinda fa, tə kəm tsahagha a haarghən, nən bərha thləmanna ba.

⁴⁶ Mbə niifa sə naghə Chindi wa, kəl niifdi bəgha hai a thləmad Faara, ndən naghə Chindi.

⁴⁷ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa fərgəha kəkafek nəghən tə yibrha mbuwa ngwalaarha.

⁴⁸ Nggini mburodi yi fər yibrha.

⁴⁹ Chichiyinun kin nda manna a kaheerha, amma mər nda heu.

⁵⁰ Amma kulo mburodi yi fər yibrha ya bağha hai a talara, kala niifa kiigha mbə mərə wa.

⁵¹ Nggini mburodi bağha hai a talara yi fər yibrha. A kii niifa mburodi diya, nən a tsaurha pa kwandə. Mbuurodi diya thlu fadna ni, niya fəra tənə kəshiirha wal yibrha.”

⁵² Tərgħa Yahudayini katərangganda ngaala hai a pathlang ndan aten əndi ndanən tsakh mee nda, “Kəkən na niifdi fərang thlu fadghən kəmya kim?”

⁵³ Ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, a kiiwun thlu fad Wan niifa tə kəm sa farghə nun wa, mbun wal yibrha mbuwa ngwalarha wa.

⁵⁴ Kala niifa kiigha thlu fadna tə sa farna, nən tsaurha tə yibrha fa mbuwa ngwalaarha, niya thleng kanda sə a far ngwala kəshiirha.

⁵⁵ Kəsər thlu fanna ka ənnarhami ni, farna kəm ka ən saarha ni.

⁵⁶ Kala niifa kiigha thlu fanna tə sa farna, nən naarha a hurna nggi kəm ahurghən.

⁵⁷ Kəla na Chindi tə yibrha thləngga nggi ba, kəsər ka ndəghənni nani tə yibrha, nəghən kee kəm, kala yandi na a həbrha a fanna, kəsər ka nggi, nən wal yibrha.

⁵⁸ Yandiya ndəna mburodi di bağha hai a talara, kala niifa kiigha mburodi di ya nən wal yibrha pakwandə. Mbə tur mburodi dani kiina chichiya nun wa, ko nanən kee mər nda də.”

⁵⁹ Thləkka Yeeso ənggini ya heu ya ahu sayiddi nanən a tsaharhaha ahu kən tsahad Yahudaya na a Kafarnahum.

Fatsahaya hangga mal nda Yeeso

⁶⁰ Søkna fa tsahayighən ndən kee, ndanda, “Tsa-hadda ha ya nəghən pədfaghən kaan. Wunni mbang kang thləmaarha fa?”

⁶¹ Sən Yeeso sə na fatsahayighən a huhurum-nda, ndanggən kanda, “Tsa-hadda ha ya səbang nən hur nun də wa?”

⁶² Ma nun a numarha a nadun Wan Niifa a təra a mbədadə banən sa ba?

⁶³ Səsəna katenggən ni kee na fər yibrha; mbə 'yasə na thlu farha mbang ənaarha wa. Palthdi thləghang ni kun Səsəna ni tə kəm yibrha.

⁶⁴ Amma ahur nun na fingya sə fərwa wa kəkafek tə nggi.” (Kəsər Yeeso səndə fingya fərwa kəkafek təghən, tə kəm səndə niifa na a fərghən ka a bəlang ngganda.)

⁶⁵ Dəgha mbeedə tə ndaarha, “Ndəghən dani ndang ni kun mbə niifa sə na baarha thləmanna ba wa, kəl a fəre Pəpa kanda.”

⁶⁶ Kəsər ka palthdi thləkna Yeeso ya, fa takkwayighən hangga malang ngganda mbu samadghən.

⁶⁷ Tərgha tsahangga Yeeso mee kumkap səridi, “Kun kəm na minnun sə wiirha wa?”

⁶⁸ Nggərangga Siman Mbiturus sə, “Chinəm, a dən thləma wun də? Sa ni na tə labar yibrha ha mbuwa ngwalaarha.

⁶⁹ Fər dən kəkafek tə kəm səndənsə sa ni tə Pəfənda yi Faara.”

⁷⁰ Tərgha Yeeso nggəranggən sə, “Nggi ndən wurgha kun kumkap səri. Amma tal ahur nun Sheetan ni.”

⁷¹ Nəghən a thlək labar Yahuda, wan Siman Iskaryoti, tal ahur kumkap səri di, na a fərghən a bəlang ngganda.

7

Yeeso tə wan manggighən

¹ A kwasamadghən, wiigha Yeeso hai ahur Nggalili, amma mbə midghən sə a dəgha Yahudiya də wa, kəsər na mid Yahudaya sə a bəlangganda.

² Nanənya far wutsəfayid Chamngya yi Yahudaya nduwusda ba.

³ Tərgħa wan mangya Yeeso ndang ngganda, “Malang mbədiya dəna Yahudiya də təna fatsahayiwa na ənwuteengya na a ənaarha.

⁴ Mbə niifa bəbeng 'ya hai nən a ənaarha wa, ana midghən sə səngga fiya ndən wa. Nanən naghā a əna əngginiya, kyadang fadwa kəshiirha.”

⁵ Kəsər ko wan manggighən ni fər wanda kəkafek a ndəghən wa.

⁶ Tsaunən kee ndangga Yeeso kanda, “Bawa yina sayi ba 'wan wa. Kun kam kala sayi məməl ni a fad nun.

⁷ Mbə nafiya kəshiirha kar kun wa, amma na nda a kar nggi fa, kəsər ka ni naarha ndaarha na nda a əna tar mbəlfeyya.

⁸ Kun daama hu wutsəfayidda də. Mbiya dərha hu wutsəfayidda də wa, kəsər ba wa sayid na ba 'wan wa.”

⁹ Akwasamaddi thlək nən palth diya, tsauka a Nggalili.

Tsahad Yeeso ha hu Kən Faara

¹⁰ Amma a kwasamaddi wiina wan manggighən hu wutsəfayidda də, dəgha Yeeso də kəm, mbə a pəpal wa, amma bəbēe.

11 A hu wutsəfayiddi nagha Yahudayini a kadaghən, na nda a tsakhmee, “Na niifdi a yanggi?”

12 A hu terdi nagha fiya a kikighən fa. Fingya a ndaarha, “Ka niifa ni.”

Fingya kəm a ndaarha, “Awo, nəghən a nggaba fiya ni kee.”

13 Amma mbə niifa sə na mbang ndikrha a tenggən a pəpal wa, kəsər na nda a tərəm Yahudayani.

14 Kanda a maɖufud wutsəfayiddi, tərgha Yeeso dəgha ahu pəpal Kən Faara də katəranggən tsaharha ha.

15 Yahudayini kəsgha ənwulteena kanda tsakhmee nda, “Kamshidiya 'wawa nda tsahang ha wa, kəkən walnən sənda kiya?”

16 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Ənggini niya tsaharha ha ya mbə yina ni wa, amma yi Faara ni thləngga nggi ba.

17 Kala niifa wurgha əna 'ya na mid Faara, nən a səndasə tsahad na ha yi Faara ni, mbə yina ni wa.

18 Kala nafiya na a ndikrha yi altendan, na mindan sə a falgha fiya kanda kee. Amma kala niifa na a əna taara ka a falgha fiya niifdi thləngga ndən ba, nən pər kəkafek, mbə nggabaarha wa.

19 Fərangwa na Musa ngyakhrha kun wa? Amma mbə niifa sə ahur nun ənagha taara tə ngyahaddi wa. Kama na minnun sə a bəleewun?”

20 Ndangga fiya, “Na ənkaheerha sə a fad wa, wunni na midghən sə a bəloghən?”

21 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Ənədi ənwulteena tətəl a far yibrha, kəsgha ənwulteena kun.

22 Malang Musa ngyakhrha kun yi thlee muwa (ko nanən kyawa ba a mii Musa wa, amma yi chichiyi nun ni), kulo hai mbiya nun thlee muwa a far yibrha.

23 Anadun a thlee muwa a far yibrha, kəsər amanun tədang ngyakhrha Musa in, kama na hur nun səbrha də tə nggi kəsər ka kənanğ ni niifa a far yibrha?

24 A ngwa dən kumarha yi yirha wa, amma ngwama kumarha yi kəkafek.”

Yeeso ni Kərəsti?

25 Fingya na tə tsaurha a Urshalima katərangganda tsahang mee ndan ha, “Mbə niif dani na mindan bəlang nda ya wa?

26 Kulo ndəghən ya! A ndikrha a pəpal, mbangwanda kalang sə tə ‘ya dimi wa. Nduwa mamnggini fər nda kəkafek ndəghənni Kərəsti wa?

27 Amma səndəm mbədi bəna niifdi saba ya. A bəd Kərəsti bə, mbə niifa sə na a sən mbədi kyanən saba wa.”

28 Nana Yeeso a tsaharhaha ahu pəpal Kən Faara, tərənggən uradghən sə, “Nəghən kee, səndun nggi, tə kəm səndun mbədi kyani saba. Mbə nggi bəngga altenna bə wa, yandı thləngga nggi bə tə kəkafek ni tə kəm sənggun ndən wa.

29 Amma səndi ndən kəsər bəyi bə a thləmadghən, ndəghən thləngga nggi a thləmad nun bə.”

30 Tərgha mamnggini na mindansə a kəsəngganda; amma mbə niifa sə mbəngga

dɔfang haara fa wa, kəsər bawə sayidghən ba 'wan wa.

³¹ Amma fɪngya hangga ahur fiya wumngga hai fərəkəkafek nda təghən ndanda, “A ba Kərəsti ba, bənən əna ənwuteengya tə ənsakhkya hangga ma kamshidiya wa?”

Mamngya Yahudaya kadan nda kwamana a kəsanganda Yeeso

³² Sək na Farisaya fad fiya a shishiwarha tə ndan aten Yeeso, tərgha mamnda firistaya tə Farisaya thlən fa kəla Kən Faara nda a daa nda kəsang nda.

³³ Ndangga Yeeso kanda, “Niya tsərha tsəbaku tə kun, a nggəryi wutta thləmad yanda də thləngga nggi ba.

³⁴ Nun a kaɖa nggi, amma mbun waleerha wa; mbəɖi nani sə mbun mbang dərha sadə wa.”

³⁵ Ndangga Yahudayini ndan, “Na mid niifɖi dərha yaadə ya, ndanən mbəm mbang walang wa? Nduwa nən a dərha mbəɖadə welna nafiɳəm saadə tə tsaurha ahur Helenaya, ka dərgha tsahang nda Helenaya ha wa?

³⁶ Mana midghən ndaarha, ‘Nun a kaɖa nggi, amma mbun waleerha wa,’ tə kəm, ‘Mbəɖi nani sə, mbun mbang dərha sadə wa?’”

Suhwadya yi fər aam yibrha

³⁷ A far ngwala wutsəfayiddi, ndəna manda far terɖi, thliigha Yeeso sə təranggən uradghən sə ndəghən, “Ana niifa sə na tə hushimnda fa, bərgha thləmadna ba bərgha saarha.

38 Kala niifa fərgħa kəkafek a nggi, kəla ndana Deleewar Faara, suhwadya na fər aam yibrha nən a ngətta ba ahurghən.”

39 A mbədiya na Yeeso a ndaarha Səsən Faara ni, na fingya a thlərha fərgħa kəkafek a ndəghən. Amma fər wanda Səsəna 'wan wa, kəsər fərangwa Faara mamnggirha Yeeso wa.

Ngal fiya aten Yeeso

40 Səkna fiya palthdi ndanən, ndaagħa fingya, “Kəkafek, niifdiya annabi dani.”

41 Ndaagħa fingya, “Ndəghənni Kərəsti.” Nggərgħa fingya tsakh mee, “Amma mbə ənaarha hai kee wa! Kəkən na Kərəsti kyarha ba a Nggalili ba?”

42 Mbə ndaagħa Deleewar Faara, na Kərəsti a baarha ba ahu turya Ndauda, nggətghən nda a Mbaitalami, tala tsauna Ndauda sə wa?”

43 Tsaunən kee, tsakhka mii fiya hai wumngga hai kəsər ka Yeeso.

44 Fingya na mindan sə a kəsangganda, amma mbə niifa sə dəfangga haara fa wa.

Mamngya Yahudaya kar nda fərkəkafek fa

45 Wudna fa kəla Kən Faara a thləmad mamnda firisya də tə Farisaya, tsahang mee nda kanda, “Kama kəsang ngwa nun ba?”

46 Nggərang ngganda mamngya firistaya sə tə Farisaya, “Mbə niifa sə 'wagħa ndikrha kəla niifdiya wa.”

47 Ndangga Farisayini fa kəla kənda ha, “Kun kəm nggabədə kun wa?”

48 Na niifa sə tal ahur mamngya Yahudaya nduwa Farisaya fərgħa kəkafek a ndəghən? Awol!”

49 Amma nafini wumngga hai shiwang nda kanda kəsər səngwanda 'ya aten ngyakhrha Musa wa.

50 Nikodimus 'wagha dərha thləmad Yeeso də, nəghən tal ahur ndan, tsakh mee nən,

51 “A hu ngyahad nəm məməl ni ngwang kumarha nəm niifa kəm kula ramu 'ya ha əna nən wa?”

52 Nggərang ngganda sə, “Bagha ba a Nggalili kəm wa? A karatang na Deleewar Faara ngga na səndasə tə ndaarha 'wawa Annabi kyarha ba a Nggalili wa.”

53 Tərgha kowunni wudgha wure də. *

8

Kəsang nda nuneefa a əna kulafayirha

1 Tərgha Yeeso dəgha wumnda dəfya Dzaitun də.

2 A tsar kərət nggərgħən wutta a pəpal Kən Faara də, wumngga fiya thləmadghən ba, tsauka hai nagha a tsahang kanda ha.

3 Tərgha fa maləmggya ngyakhrha tə Farisaya bəng nuneefa nda ba kəsang nanda a əna kulafayirha. Ishang ngganda a mađufun fiya wumngga hai.

4 Ndangganda Yeeso, “Mala, kəsang đan nudiya a əna kulafayirha.

5 A hu Deleewar ngyakhrha Musa ndəghən tətani a muk tur nishyina nan ya tə ferya mərgha. Nanənya, ma ndaana?”

6 Tsahang nanda tur miidi ya ka a dəfang takthleera nda, təna nda wal kwamana a kəsang

---

* 7:53 7:53—8:11 Mbusə ahur fingya deleewarya kaar wa

ngganda tē dīmiyirha. Amma bērgħa Yeeso hai chirelthgha a hweede tē wan haargħen.

⁷ Dēna nda mbeedē tē tsahang mee ha, nggērgħen thliirha sē ndanggēn kanda, “Ana niifa sē ahur nun ēnawa dīmiyirha, katēranggēn mukķēn hai tē feera.”

⁸ Nggērgħen bēra hai nagħa a chireethla a hweede.

⁹ Sēkna nda kee ngēra nda hai tētal, tētal ka a ten shing ndēn ndan dēgha hu yanda dē na ngguchit. Mal Yeeso nda tē nudi ķāt a mbēdi.

¹⁰ Tērgħa Yeeso nggērgħen thliirha sē ndanggēn nudi, “Nudiya ai kanda? Asē tal ahur ndan mbangga nggo kumarha wa?”

¹¹ Ndangga nudi, “Paba, mbē niifa sē wa.”

Tērgħa ndangga Yeeso, “Ko nggini ma nggo yi kumarha sē wa, wiu fayiwa a nggērna ēna dīmiyirha wa.”

Yeeso ni kukwaryid kēshiirha

¹² Nggērgħa Yeeso ndang nda fiya, “Nggini kukwaryid kēshiirha. Kala niifa mbuwa samadna mbē tam wiirha hai hu wula wa, amma nēn wal kukwaryid yibrha.”

¹³ Ndangga Farisayini, “Na thlēk pathla yi alten wa kee, mbē ķēkafek sē hu 'ya na a thlēkrha wa.”

¹⁴ Nggērangga Yeeso kanda sē, “Ko nanēn nggini a thlēkkēn tē altēna, palthēdi niya thlēkrha atēna ķēkafek ni. Kēsēr sēndi mbēdi kyani saba tē mbēdi niya dērha saadē. Amma kun sēnggun mbēdi kyani saba tē mbēdi niya dērha saadē wa.

¹⁵ Nuwun a ngwe kumarha sē yi thlu farha, amma nggi mbē niifa sē ngwang ni kumarha sē wa.

16 Amma a ngwadi kumarha ma, 'ya niya thlækrha mæmæl ni, kæsær mbæ nggi katenna na a ænaghæn wa. Amma nggi tæ Pæpa thlængga nggi ba na a ænaghæn.

17 A hu deleewar ngyahad nun næghæn chichirethlee hai tæ ndaarha, nafiya særi a fær nda sheeda kækafek ni.

18 Nggi færdi sheeda a tenna, Pæpa thlængga nggi ba kæm færdæ sheeda atenna."

19 Tærga tsahang mee nda, "Ai tsu?" Nggærangga Yeeso kanda sæ, "Tsaunæn sænggun nggi wa, Pæpa ma mbun sænggæn wa. Andam sændun nggi, nun sæn Pæpa kæm."

20 Thlækka Yeeso palthyini ya nanæn a tsaharhaha a pæpal Kæn Faara, tsau tæ mbædi na nda dæf wudæbæl færa sæ a Faara. Amma kæsang ngwanda wa, kæsær bawa sayidghæn ba wa.

21 Tærga nggærga Yeeso ndang nda kanda, "Niya wiirha, banun kadæ nggi, nun a mæra kee hu dimiyid nun. Mbædi niya dærga saadæ mbun mbang dærga dæ wa."

22 Tærga tsakhka mamngya Yahudayini mee, "Na midghæn sæ a bælanggæn fadghæn wa? Mani næn a ndaarha, 'Mbædi niya dærga saadæ mbun mbang dærga dæ wa'?"

23 Nggærangga Yeeso kanda sæ, "Kun nuwun a hweede ba, amma nggi niyi a talara hai. Kun yi kæshiirha ni, nggi mbæ yi kæshidda ni ya wa.

24 Ndæghæn dani ndang ni kun wu nun a mæra hu dimiyid nun; kæl a færdun kækafek tæ ndaarha nggini ndani nggini, a mbæ kee wa nun a mæra ahu dimiyid nun."

25 Tsaahang mee nda, “Wunni sa?” Nggərangga Yeeso kanda sə, “Nggini kəla ni naarha pərang nda kun ka kətəm.

26 Na fingya əngya sə hangga na minna thləkrha a tennun, tə kəm ngwang kumarha ni kun sə a tenggən. Amma mbiya ənaghən wa, kəsər thləkki 'ya kee sək ni hai a mii niifdi thləngga nggi ba, tə kəm tə kəkafek ni.”

27 Amma səngwanda sə nəghən a thləghang 'ya kanda a ten Chin wa.

28 Ndaagha Yeeso, “A sayiddi tərang nun Wan Niifa a ten kadiirha sə, a mbəda ni nun a sənda sə nggini. Mbə 'yasə ni mbang ənaarha tafanna wa, amma ni thlək 'ya tsahe na Pəpa ha kee.

29 Amma niifdi thləngga nggi ba nəghən a thləmanna; malwa nggi katenna wa, kəsər ni naarha əna əngya mbənanngga hur.”

30 A hu sayiddi nən naarha thlək ənggini ya, fingya hangga fərgha kəkafek təghən.

Kəkafekkirha ndana a hərworha

31 Ndangga Yeeso nafini fərgha kəkafek təghən, “A kəsəun tsahad na ha kunni na fatsahayina yi kəkafek.

32 Nun a sən kəkafek, na kəkafek di kəm a hərghang kun.”

33 Nggərangganda sə, “Kan chichiiya Ibrahim ni, 'wa wan tsau mafayirha aki niifa hu kəshiddiya wa. Kəkən na ndaarha na hərghang kan?”

34 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Niya pərang kəkafek kun, kala niifa na əna dimiyirha mafad dimiyirha ni.

³⁵ Mafarha mbə mbəd tsawudghən ni ahu wure pakwandə wa, amma wan wure wurighən ni pakwandə.

³⁶ Ana Wanda ni hərghangga kun, kəkafek wal dūn hərəkrha.

³⁷ Səndisə kun chichiya Ibrahim ni. Amma na minnun sə a bəleewun, kəsər labar na kyawa hur nun hai wa.

³⁸ Niyi a pərang 'ya kun kedee na Pəpa, amma kun nuwun a əna 'ya ndang na chinun kun."

³⁹ Ndangganda, "Ibrahim ni chinan." Nggərangga Yeeso kanda sə, "Ana wangya Ibrahim ni kun, kam ənadun ənggini ənana Ibrahim.

⁴⁰ A meghedghən na mid nun sə a bəleewun ka pərang ni kəkafek kun pəree na Faara. Ənawa Ibrahim kee wa.

⁴¹ Nuwun a əna ənggini ənana china." Nggərangga nafini Yeeso sə, "Kan mbə wangya məterya ni wa, Chinan tal ni ndəna Faara tafadghən."

Wangya Sheetan

⁴² Ndangga Yeeso kanda, "Andam Faara ndəna chinun, kam nggəmdun nggi fa, kəsər bayi ba a thləmad Faara nanənya, kulo nggiya. Bayi ba tə səsəmda altenna wa; amma ndəghən thləngga nggi ba.

⁴³ Mani mbuwa nun a sərang ənda hai niya thləkrha? Kəsər mbun a mbang kərəs sək tsahad na ha wa.

⁴⁴ Kun yi chinun, sheetan ni, na minnun sə a əna əndanun na midghən. Ka a katəradghən tə bəl farha ni, djidangwa 'ya tə kəkafekkirha

wa, kəsər mbə kəkafek sə a fadghən wa. Anadə a nggabaarha, pər nən ən ənadghən, kəsər tə nggabaarha ni, chin fa nggabaya kəm.

⁴⁵ Ka pərang ni kəkafek kun, ndən kar nun fərkəkafek tə nggi!

⁴⁶ Wunni ahur nun na mbang kyad 'ya 'wani əna dəmiyrha a tenggən? A nadi a pər kəkafek, kama nda mbuwa nun fərkəkafek tə nggi?

⁴⁷ Niifa na yi Faara nən sək ya na Faara a thləkrha. 'Ya ənagha ndən mbuwa nun a səkkən kəsər mbə yi Faara ni kun wa."

Kal Yeeso Ibrahim

⁴⁸ Ndangga Yahudayini, "Nanən kee, kəkafek ni nda nan tə Samariyarha ni sa naa tə ənkaheerha fa."

⁴⁹ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Mbə ənkaheerha sə a fadna wa, ni fərang mamnggirha Pəpa, amma kun sardun nggi.

⁵⁰ Mbiyi a kadan mamnggirha altenna sə wa; amma na yandə sə na midghən sə a maneegha nda, ndəghənni tə ngwa kumarha.

⁵¹ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa kəsgha labarna ha, mbə tam mərə wa."

⁵² Ndangga Yahudayini, "Nanənya səndansə na tə ənkaheerha fa! Mər Ibrahim tə kəm mər annabiya, amma nana a ndaarha, kala niifa kəsgha labar wa ha mbə tam mərə wa.

⁵³ Na a ndaarha kalna chinan Ibrahim wa? Mərdə, annabiya kəm mər nda. Naa a ndaarha wunni sa?"

⁵⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, "A manang di altenna, mamnggid diya mbə a mii 'ya wa. Amma

pəpa ndanun ndəghənni Faar nun, ndəghənni na a maneerha.

⁵⁵ Ko nanən sənggun ndən wa, amma səndi ndən. A nda di səngwi ndən wa, niya tsaurha tə nggabaarha kəla kun, amma səndi ndən tə kəm kəs di labarghən ha.

⁵⁶ Chinun Ibrahim kukwasang da fa ka a naa bad na nən ba. Na da ndən, tə kəm təkde mbənda fa.”

⁵⁷ Ndangga Yahudayini “Səlwa hurad wa kumgit tuf wa, kəkən na ndaarha nanna Ibrahim?”

⁵⁸ Nggərangga Yeeso kanda sə “Niya pərang kəkafek kun, kapa na nda nggət Ibrahim, niyi sə!”

⁵⁹ Thləkna Yeeso palthdi ya kee, haar ferya nda ka a mukən nda. Amma bəbeegha Yeeso kyagha sə ma Kən Faara.

9

Kənanng Yeeso niifa nggət nanda kwamarən

¹ Nana Yeeso a wiirha hai, na niifa nən nggət nanda kwamarən.

² Tsahangga fatsahayighən mee, “Mala, yanggini ənagha dimiyirha nggət nanda niifdiya kwamarən, ndəghən wa nduwa fa nggətyighən?”

³ Ndangga Yeeso kanda, “Mbə niifdiya nduwa fa nggətyighən ənagha dimiyirha wa, amma nggət na ndan kwamarən təna nda kyad tar Faara a tenggən.

⁴ Nanən balgha yanfaara sə, tətə ni a fad nəm a əna tar niifda nəm thləngga nggi ba. Fədikrha a tsərha hai, mbuwana niifa mbang əna taara a fədikrha.

5 Nani hu kəshiirha, nggini kukwaryid kəshiirha.”

6 Tərgha chakh yakhrha nən hweede hai, tətənanngən tabrha tə yahadghən, kəmanggən a yid niifdi.

7 Ndanggən niifdi, “Duwa də da tsabang yidwa də ahu wutambar Siliyom” (Siliyom ndaarha ni thlənda) tərgha dəgha niifda də tsabanggən yidghən də, wudgha ba nagh a na mana hai.*

8 Tulayighən tə fīngya nafiya na naarha naghən a hwanda tsakh mee nda, “Mbə niifda ni ya na tsaurha hai nagh a hwanda wa?”

9 Ndagha fīngya ndəghənni.

Fīngya kəm ndanda, “Awo, mbə ndəghən ni wa thlənən ndən kee.”

Amma ndəghənggi nagh a ndaarha, “Nggini niifdi.”

10 Tsahang mee nda, “Mani nanənya na a naa mana hai?”

11 Ndanggən kanda, “Niifdi na nda aarha Yeeso tətənanngə tabrha kəmee kənən a yidna ndeeghən, “Duwa hu kufad Siliyom də tsabangga yidwa də.’ Diyadə tsabanggi yidna də, hərəm ni tsabang yidna də, kəlee hai kee nggi a na mana hai!”

12 Tsahang mee nda, “Nəghən a yanggi nanənya?” Nggəranggən kanda sə, “Səngwi mbədi nanənsə wa.”

Tsahang Farisaya mee niifdi kwamandi kənnən

13 Tərgha dənda tə niifdi tamngga kwamarən a thləmad Farisaya də.

---

* 9:7 9:7 Kufad Silom na fiya barha sa ba ka a wal kənda nda

14 A far yibəd Yahudaya ni tətənanng na Yeeso tabaddi inang nən yid niifda də.

15 Tsaunən kee, Farisayini kəm tsahang mee nda kwamaddi walgha kənda. Ndangga niifdi kanda, “Tətənanngən tabrha kəmee kənən a yidna, dēni tsabang nda də kəlee hai kee nggi a na mana hai!”

16 Ndagha fingya Farisaya, “Niifdiya bawa ba a thləmad Faara wa, kəsər nəghən a əna taara a far Yibrha.”

Ndagha fingya, “Amma kəkən na tə dimirha əna ənwulteena kəla yandiya?” A mbədiya tsakhka mii ndan hai.

17 Tərgha nggərgha Farisayini tsahang mee niifdi, “Tsau nən inang də yidwa də, sa a naa mana hai, mana mbang ndaarha aten niifdi kənowa ya?”

Nggəranggən kanda sə, “Annabi ni.”

18 Yahudayini fərwanda kəkafek kwammarha ni niifdiya kaar na a naa maana hai nanənya wa, thlən farha nda a aah fa nggətyighən nda ba.

19 Tsahang mee nda kanda, “Wanun niya wa? Ndawun nggət wun ndən kwammarən, kəkən nən a naa maana hai nanənya?”

20 Nggərangga fa nggətyighən kanda sə, “Səndansə wanan ni ya tə kəm nggətghan ndən kwammarən.

21 Amma kan kam səngwan kwamandi wal nən, nən a na maana hai nanənya wa, nduwa niifdi inangga yidghən də wa. Tsahaman mee lee, mbə wundakhne ni wa, nən mbang thləkkən tə miighən.”

22 (Thləkna fa nggətyighən ndən kee kəsər na nda a tərəm Yahudaya, kəsər nggəmnda fa tə

ndaarha kala niifa ndagha Yeeso Kæræsti ni na nda a rəghang də ma kən tsahad Yahudaya.)

²³ Ndən ndaana fa nggətyighən, “Mbə wundakhne ni wa; tsahaman mee.”

²⁴ Nggərgha nda aah niifda ba nggət na nda kwamarən kaar, ndangganda, “Fərang mamnggirha Faara pər kəkafek na, kəsər səndansə niifdi kənogha ya tə dimirha ni.”

²⁵ Nggəranggən kanda sə, “Tədimirha ni nduwa mbə tədimirha ni wa mbi sənda wa. Amma 'ya sənni sə, kaar niyi kwamarən, nanənya nggi a na mana hai!”

²⁶ Tərgha tsahang mee nda, “Mani əno nən? Kəkən inang nən yidwa də?”

²⁷ Nggəranggən kanda sə, “Wadi teena pərangdi ndən kun, nggəmnggun fa wa. Mani na mid nun a nggər wun səkkən fadən? Nduwa kun kəm na mid nun sə a tsawun fatsahayighən wa?”

²⁸ Tərgha 'yarghən nda, ndanda, “Sa ndəna tə tsahadghən, amma kan fatsahaya Musa ni.

²⁹ Səndansə ndik Faara tə Musa, amma niifdiya səngwan mbədi kyanən saba wa.”

³⁰ Nggərangga niifdi kanda sə, “Kulo ənwulteena a weeriya! Ine yidna nən də amma ndon sənggun mbədi kya nən saba wa?”

³¹ Səndəm sə Faara mbə kang thləmaarha fadimiya fa wa, amma nən kang thləmaarha nafiya fa na a fərang mamnggirha tə kəm əna 'ya nda na midghən.

³² Ka ənana nda kəshirha 'wa wum sək ndaarha na niifasə 'wagha inang yid kwamarha də wa.

³³ A mbə bana niifda ba a thləmad Faara ya wa, mbə mbang əna 'ya kiya wa.”

34 Nggərang ngganda sə, “Sa nggət nanda tədimirha, na midwa sə a tsahangga kan ha wa?” A mbədi kee rəkkən nda kəshaadə ma kən tsahadda ha.

Kwamayid Səsəna

35 Səkna Yeeso ndaarha rək ndan, dəgha wal niifdi ndanggən, “Fərna kəkafek tə Wan Niifa wa?”

36 Nggərangga niifda sə, “Paba, wunni niifdi? Pərekən təni fərkəkafek a ndəghən.”

37 Ndangga Yeeso, “Nanənya nannan, ndəghənni na a kalo sə nanənya.”

38 Tərga ndagha niifdi, “Chinəm, fərđi kəkafek.” A mbədi kee tərang shilee nən Yeeso in.

39 Ndangga Yeeso, “Bani ka ngwa kumarha hu kəshirha ba, təna kwamaya na maana hai fingya na a naa maana hai tsawa nda kwamaya.”

40 Fingya Farisaya na tsau tə thləmadghən sək nanda kee tsahang mee nda, “Yo! Naa a ndaarha kan ma kwamaya ni wa?”

41 Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Ana kwamaya ni kun, kam mbuwun tə dimiyirha fa wa. Amma nanənya nuwun a ndaarha nuwun a naa maana hai, dimiyid nun tsaudə.”

10

Karapu a ten təlafra

1 Dəgha Yeeso mbeedə tə ndaarha “Niya pərang kəkafek kun, kala niifa kyagha hu chibəd chau-
raya hai mbə tə kwatkirma wa, amma kyagha sa
hai tə mbərha pak, ngaara ni tə kəm təfasa farha.

2 Amma niifdi kyagha sahəi tə kwatkirma
ndəna tə laf chaukhrayini.

3 Təkəla kwatkirəm dā ha nən a inanggən hai, chaukhrayini sənda uradghən. Nən aah chaurayighən tē thlēm ndan kyanggən kanda kəshaadə.

4 A kyang dē yighən chaukhraya kəshaadə heu, nən a naarha a mbee mbu samadghən nda, kəsər sənda uradghən.

5 Amma mba nda mbu samad ronga wa, kəkafek na nda dāarha ma thləmadghən kəsər sənang ngwanda urad ronga hai wa.”

6 Tē karapu thləghang na Yeeso labardi kanda sē ya, amma sənangwanda ten karapu dā hai ndanən wa.

Yeeso ni ka təlafrha

7 Nanən kee, nggərgha Yeeso ndaarha, “Niya pərang kəkafek kun, nggini kwatkirəm chaukhrayini.

8 Nafiya heu 'wagha bā ma nggi ngaarya ni tē fa fasa faya, amma chaukhrayini kangwanda thləmaarha kanda fa wa.

9 Nggini kwatkirəm dī; niifa kyagha bā tē thləmanna nən a wal hərəkrha. Na nda a kyarha sahai kya nda sē, na nda a lafrha.

10 Na ngaara kyarha dē ka dēgha ngaara, bəl farha nən tē kəm səbānggən əngya dē. 'Ya beegha bā ka a fər yibrha ni, yibrha na lələgdā.

11 “Ka niifa ni nggi mbaangga lafrha. Niifa mbaangga lafrha nən fər yibədghən ka chaurayighən.

12 Tē laf wudəbəla, mbə təlafrha ni wa, tē kəm mbə yighənni chaukhrayini wa. A nadə məmeere bāyi, nən dāarha mal chaurayina nən. Tərgha

məmeere di nən kəsang kanda həhathlanggən kanda də.

¹³ Tə laf wudəbəldi daa nən kəsər banən ka laf wudəbəla ba kee, mbə 'yasə djidangga tə chaukhrayini wa.

¹⁴ “Nggini təlafra na ngga, səndi chaurayina, chaurayina kəm sənda nggi,

¹⁵ kəla sənna Chindi nggi; nggi kəm səndi Chindi tə kəm fərđi yibədna ka chaukhrayini.

¹⁶ Na fingya chaurayina sə mbuwa ahur chibəd diya. Tətani kəm a beeba tə kanda. Na nda kang thləmaarha uradna fa, na nda a tsaurha chibrha tal, təlafra kəm tal.

¹⁷ Kəsər ka əngginiya ndən nggəmna Chindi nggi, kəsər nggəmdi fa a fər yibədna ni, tənı nggər thləghən ba.

¹⁸ Mbə niifa sə na thlang sə a harna wa, kəsər nggi tə altenna ni na a fərghən. Na səsəmnda sə a harna na a fərghən ni, tə kəm nggəryi thləghən ba. Səsəməndə diya thləyi ndən ahar Pəpa.”

¹⁹ Thləkna Yeeso labardi kee, nggərgha mii Yahudayini tsakhrha hai səri.

²⁰ Fingya hangga ahur ndan ndanda, “Na ənkaheerha sə a fadghən, tə kəm təpabirha ni. Kama nda nun kang thləmaarha fa?”

²¹ Amma nagha fingya a ndaarha, “Niifa na tə ənkaheerha fa mbə thlək pathla kiya wa! Kəkən na ənkaheerha inang yid kwamarha də?”

Karnda Yeeso fa

²² Nanənya ndəri mbiirha ni, a Urshalima na nda a əna wutsəfayid fər Kən Faara.

²³ Yeeso a wiirha hai hu kən Faardi a mbərha na nda aarha Məthləm Sulemanu.

24 Tərgħa Yahudayini wuma nda a thləmadghən heu, ndang ngganda, “Pakwandə na mal kan ahu wula? Ana sa ni Kərəsti pəranggən kan a pəpal lee.”

25 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Pərangdi ndən kun, amma fər wun kəkafek wa. Əngya ənani ahu thləm Pəpa ndən kyadgha ndaarha tə wunni nggi.

26 Amma fər wun kəkafek wa, kəsər mbə chau-rayina ni kun wa.

27 Chaurayina na nda sək 'ya niya thləkrha, səndi kanda, tə kəm na nda mbu samadna.

28 Fərang di yibrha kanda mbuwa ngwalaarha, mba nda tam mərə wa, mbə niifa sə na thlang kanda sə a harna wa.

29 Pəpa fəreegha kanda kaldə kowunni heu, mbə niifa sə na mbang thlang kanda sə a haar Chindi wa.

30 Nggi tə Chindi nan tal.”

31 Nggərgħa Yahudayini har ferya ba ka a mukkən nda.

32 Amma ndangga Yeeso kanda, “Kyadang di tarya kun hangga na nggəngga a thləmad Pəpa ba. Aten yanggini na minnun muk nggi kamanggən?”

33 Nggərang ngganda sə, “Mban a muk sa ka əngya na nggəngga ənana wa, amma ka labar sar farha ənana a Faara, kəsər sa niifa ni kee, nana a məməlang fadwa tə Faara.”

34 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Mbə nəghən chichireethlee hai ahu deleewar Ngyahad nun ndaana Faara, 'Ndayi, faarya ni kun!'”

35 Mba tam ngal Deleewar Faara wa, a ndik Faara tə nafini, aah kanda nən faarya,

³⁶ nggi kam, Pəpa wurgha nggi thlən nən nggi hu kəshirha ɓa. Kəkən nun ndeerha sardi Faara kəsər ka ndaani, 'Nggini Wan Faara' wa?

³⁷ A fərdun kəkafek a nggi wa, a mbi a takkwa 'ya ndeena Pəpa a ənee wa.

³⁸ Amma a ənadi kanda, ko nanən fəreewun kəkafek wa, kamdə a fərkəkafek nun tə ənwultenggini ənani, tərgha nun a səndasə tə kəm kukwalang nggun hai tə ndaarha Pəpa nəghən a hurna, nggi kəm ahur Pəpa.”

³⁹ Na mindansə a nggərgha nda kəsang nda, amma thlə farha nən a haar ndan.

⁴⁰ Tərgha Yeeso wudgha samaarha də a pəm kufad Urdun də a mbədə də 'wana Yahaya əna mbaptisəma sə. Tsauka a mbədi 'wan.

⁴¹ Bagha fiya thləmadghən ɓa hangga. Ndanda, “Ko nanən 'wawa Yahaya əna ənwulteena wa, amma əngya heu 'wana Yahaya thləkrha a ten niifdiya kəkafek ni.”

⁴² A mbədi fiya hangga fərgha kəkafek a Yeeso. Yeeso.

11

Mərra Liyadzuru

¹ Na niifa sə thləmnggənni Liyadzuru mbə kanglangwa. Nəghən tə tsaurha a Mbetani tal nda Mairamu tə Marthla.

² Mairamu diya ndəna wanman na Liyadzuru na kalth hadghən, ndəghənni irangga urdi Chinəm fa a sarghən panggən də tə was tenggən.

³ Wutarayini kyab na a wanmanggi ya thlənang labara nda Yeeso də tə ndaarha, “Chinəm, niifdi tə nggəm nana mbə kanglang wa.”

4 Səkna Yeeso labardi ndəghən, “Wanhad diya mbə a bəlang wa. Katəra nən hai kee ka a manangganda Faara, tə kəm walgha Wanggən mamnggirha a fadghən.”

5 Nggəm Yeeso Marthla tə wanman, tə kəm Liyadzuru.

6 Ko nanən səkdə ndaarha mbə Liyadzuru kanglang wa, nggərghən tsaurha yi beena səri a mbədi nanən sə.

7 Tərgha ndanggən fatsahayighən, “Taama wudəm Yahudiya də.”

8 Ndangga fatsahayighən, “Amma Mala, ahu bənggini mbərgha də na mid Yahudaya sə muk sa tə ferya, na midwa sə a nggərgha wutta mbəfadə?”

9 Ndangga Yeeso kanda, “Mbəna sayi kumkap səri ahu paara wa? Niifa na wiirha hai a yanfaara mbə kisaara wa, kəsər nəghən a na maana hai tə kukwaryid kəshiddiya.

10 Amma ana niifa a wiirha hai a fədiqrha, nən kisaara, kəsər mbə tə kukwaryirha wa.”

11 A kwasamaddi thləknən palthdiya, dəgha mbeedə tə ndang nda kanda, “Pashid nəm Liyadzuru a shii beena; amma niya dərha mbəda də di mekhng sə.”

12 Ndangga fatsahayighən, “Chinəm, ana nən a shii beena, nən a kənda.”

13 Yeeso nəghən a ndaarha ni mərna Liyadzuru, amma fatsahayighən na nda a numad ndagha Yeeso nəghən a shii beena ni.

14 Tərgha pəranggənən kanda a pəpal, “Mər Liyadzuru.

15 Kəsər ka kun mbuwa ni a mbədi təkdi mbənda fa, kəsər nun a fərkəkafek, nanən katərana ənda hai ya mbi a mbədi wa. Amma tama thləmadghən də.”

16 Tərgəha Toma (na nda aarha Mudəarha), ndanggən shayighən fatsahaya, “Taama dəm də kəm, dəm mərə heu tə Yeeso.”

Yeeso ni yibrha tə thliirha sə hu mərə

17 Səlna Yeeso də, 'wanda teena pang nda Liyadzuru tə beena fada.

18 Mbetani nəghən tsau tə Urshalima, səldə kilomita mahan.

19 Yahudaya hangga bağha ka nggab nda Marthla ba tə Mairamu ka mərə wanma ndan Liyadzuru.

20 Səkna Marthla ndaarha Yeeso bağhai, kyagha kəshaadə dəgha hwathlaghən fa, amma Mairamu tsauka a wuri.

21 Ndangga Marthla Yeeso, “Chinəm, andam kwang naa a mbədiya, kam mərwa wanmana wa.

22 Amma səndi sə ko nanənya na Faara furo kala 'ya tsahang nana.”

23 Ndangga Yeeso Marthla, “Na wanmuwa a nggər thliirha sə.”

24 Nggərangga Marthla sə, “Ha'i, səndisə nən a nggər thliirha sə a mii ngwala kəshliirha na mərya a thliirha sə.”

25 Ndangga Yeeso, “Nggini na thləng mərya sə, nggini yibrha. Kala fəngya fərgəha kəkafek a nggi ko mərəna nda na nda a thliirha sə.

26 Yandə balgha tə yibrha fərgəha kəkafek a nggi mbə tam mərə wa. Fərna kəkafek tə palthdi ya wa?”

27 Ndangga Marthla, “Ha'i, Chinəm, fərđi kəkafek sanı Kərəsti, Wan Faara, na a ɓarha hu kəshiirha ɓa.”

Təd Yeeso

28 Akwasamaddi ndaana Marthla kee, wudgha aah wanman nən Mairamu a man patu də ndanggən, “Ba mala ɓa, na midghən sə a naa sanən.”

29 Səkna Mairamu kee, thliigha kəkar dəgha walghən.

30 Səl wa Yeeso hur tal ɗa hai wa, amma tsaukwa a mbədi kəma nən tə Marthla.

31 Yahudaya na tsətsau a thləmadghən ahur minda kanda a nggabghən, kəlana nda hai thliida sə kəkar kyagha kəshaadə, mbu samadghən nda tamngganda ndaarha dənən ka tərha aten kwaarha də.

32 Səlna Mairamu a mbədadə na Yeeso sə nanən ndən, fəlgha hai a mbedghən ndanggən, “Chinəm, a ndam nagha a mbədiya, kam mərwa wanmana wa.”

33 Nana Yeeso ndən a tərha, tə fingya Yahudaya mbuwa samadghən ɓa kanda kəm a tərha hadanggən fa, səbgha hurghən də billagha kaan.

34 Tsakhka Yeeso mee, “Panggun a yanggi?” Ndang ngganda, “Boba ɓa naghən.”

35 Təd Yeeso.

36 Ndagha Yahudayini na kəkət mbəda, “Kəlama hai nggəmɗa ndən kaan!”

37 Amma fingya ndang ngganda ndan, “Niif diya inang də yid kwammarha də a mbədi taarha. Mbuwa nən mbang 'yadang mərri Liyadzuru fa wa?”

Thleng nda Liyadzuru sə ahu mər̄ra

³⁸ Nggərghən hur Yeeso səbrha də kaan dəgha tenkwadda də. Kabeerha ni nggəlang nanda miighən tə feera.

³⁹ Ndangga Yeeso kanda, “Kwatəra man ferda də.” Amma Marthla wanman niifdi mərgha ndanggən Yeeso, “Chinəm, nanənya nən sərha, kəsər mərghən tə beena fada.”

⁴⁰ Nggərangga Yeeso sə, “Mbə ndoyi a fərna kəkafek na a naa mamnggit Faara wa?”

⁴¹ Nanən kee kwatərang ngganda ferda də. Tərgha kəlagha Yeeso talara də ndəghən, “Pəpa, usadi sa səkna hwandəna.

⁴² Səndisə kətsar na sək hwandəna, amma thlək ni yandiya ka nafini na kəkət a mbədiya, təna nda fərkəkafek, səna nda sə sa thləngga nggi ba.”

⁴³ Ngwalang na Yeeso thlək palth diya, təranggən uradghən sə kaan ndəghən, “Liyadzuru kyo ba!”

⁴⁴ Niifdi mərgha kyagha ba, nda harghən tə sarghən kəkəna tə djarra kabad paarha, rabang nda yidghən tə kabad paarha. Ndangga Yeeso kanda, “Kwasaman hai wiigha!”

Wumang nda mee a bəlang ngganda Yeeso

⁴⁵ Tsaunən kee, Yahudaya hangga na a thləmad Mairamu naa nanda əndi katəragha hai fərkəkafek nda təghən.

⁴⁶ Amma fingya ahur ndan dənda thləmad Farisaya də da nda pərang 'ya kanda ənana Yeeso.

47 Tərgħa mamnda firistaya tə Farisaya aah farha nda wumang ngganda kogħnaya hai. Tsaħang mee nda ndan, “Ma nəm a ənaarħa? Kəkafek niifdiya ənadə ənwulteengya hangga.

48 A malang dəm nagħa a dərħa mbeedə, tsəbaku kowunni nən a fərkəkafek təghən. Tərgħa na Romaya a bərħa bə, na nda a thlang Kən Faarnəm na chahal heu tə nafiñəm.”

49 Amma tal ahur ndan na nda aarħa Kayafa mamnda firis ni ahu huraddi ndəghən, “Sənggun ‘ya nun a thləkrħa wa!

50 Sənggun sə wa a nggushi mərna niifa tal ka fiya, ma bəlang ngganda fiya də kahad.”

51 Labardi thləkna Kayafa ya mbə yi altenggən ni wa. Tsaunən ndəghən ni firis na manggən a sayiddi, thlək nən ndaarħa bəna Yeeso mərə ka Yahudaya.

52 Mbə ka Yahudaya kee wa, amma ka a wumanggən ten wangya Faara bə heu welgha hu kəshiirħa də.

53 Nanən kee ka a fardi, ndən katərang na mamngya Yahudaya kadə kwamana a bəllang ngganda Yeeso.

54 Tsaunən kee, nggərwa Yeeso wiirħa hai a pathlang Yahudaya a pəpal wa. Mal Urshalima nən dəgha a mbərħa də tsau tə kaheerħa fa, ahu tala na nda aarħa Ifraimu, tsauka a mbədi tə fatsahayighən.

55 Nanənya nduwus far wutsəfayid Tədaarħa bə yi Yahudaya, fiya hangga ahu chehweddi kahad ‘wanda teena dənda Urshalima də beena hangga kapa na far wutsəfayiddi baarħa bə ka a tsabang ngganda alten ndan də.

⁵⁶ Na nda a kada Yeeso, kanda kəkət ahu Kən Faara na nda a tsahang mee ndan, “Kəla wun hai kən? Mbə a baarha hu wutsəfayidda ba wa?”

⁵⁷ Nanənya mamnda firistaya tə Farisaya pərang ndan fiya tə ndaarha, kala niifa nagha Yeeso, pərgənən, təna nda kəsang nda.

12

Irang Mairamu urdi Yeeso fa a Mbetani

¹ Takhkən beena mikki a əna Wutsəfayid Tədaarha nda, dəgha Yeeso Mbetani də tsauka a minda ki Liyadzuru, niifdi thleng na Yeeso sə ahu mərə.

² Fughang ngganda Yeeso sə. Marthla ndəna a fər ənnarhami də, Liyadzuru kəm nəghən ahur nafini həbgha ənnarhami tə Yeeso.

³ Tərgha Mairamu təranggən kwalaba urdi sə na sədghən mbənggən na tə wudəbəla fa əna nanda tə 'ya na nda aarha nardi, iranggən a kəsər sar Yeeso hai panggən də tə was tenggən. Tərgha ləghədgha hur mindədi tə mbənda səd urdi di.

⁴ Amma tal ahur fatshayighən na nda aarha Yahuda Iskaryoti, (na a fər Yeeso),

⁵ ndəghən, “Na urdi di tə wudəbəla fa kaan ya, səldə wudəbəl rapathlaarha yi paara haru mahan. Kamdə a hiigha də, fərang wudəbəlghənda fa yamiya.”

⁶ Thlək nən palthdi ya mbənana fa yamiya a hadang fa wa, amma ngaara ni, nanən ndəghən ni na a kəs wudəbəl ndan ha, nən naarha ngaara hasə danggən altenggən sə.

⁷ Nggərangga Yeeso sə, ndanggən, “Malang, tənən dəfang də ka far panna.

⁸ Kətsar na fa yamiya naarha ahur nun, amma mbun naarha tə nggi kətsar wa.”

Wumang nda mee a bəlang ngganda Liyadzuru

⁹ Wumna Yahudaya hai hangga sək nanda ndaarha də Yeeso mbəda də, thlii nda heu ka da nda naghən, mbə ndəghən katenggən wa amma Liyadzuru thleng nən sə ahu mərə.

¹⁰ Tərga mamngya firistaya kađa kwaman bəlla Liyadzuru nda kəm,

¹¹ kəsər ka ndəghən ni Yahudaya hangga malgha kanda fərkəkafek nda tə Yeeso.

Kyad Yeeso a Urshalima hai

¹² Dalthna mbərha hai, fiya hangga wumngga Urshalima ba ka wutsəfayid tədaarha, sək ndaarha nda na Yeeso a kwamana bayi Urshalima ba.

¹³ Nanən kee, kya shii temburu nda kya nda sə da nda hwathlaghən fa tərang ngganda urad ndan sə na nda a ndaarha, “Falama Faara! Tə parka ni niifdi bagha ba ahu thləm Chinəm. Tə parka ni Kutər Isəreela!”

¹⁴ Walgha Yeeso wan kwaara tərgha kəsərgən sə, kəla chireethleng nanda hai,

¹⁵ “A tərəm dūn wa nafiya Isəreela. Kələma də Kutər nun bayi taarha, a kəsər wan kwaara.”

¹⁶ A katərədgən fatsahayighən sənangwa nda ənda hai ya wa. Amma akwasamaddi manang nanda Yeeso, a dal teena nda hai əndi katəragha hai ya 'wan nda chireethla atenggən. Tə kəm ənang ənda nda fa ya.

¹⁷ Fiya wumngga hai na nda tə Yeeso a sayiddi aah nən Liyadzuru a ten kwaarha, thleng nən sə

ahu mærra, kanda ni na a pæranggæn fíngya dæ ændfí ænana Yeeso.

¹⁸ Ndæghænni ænagha ndæn kyana fiya ba hangga ka hwathlaghæn nda fa kæsær ka ænwulteena ænanæn.

¹⁹ Tærga ndangga Farisayini ndan, “Mbæ 'ya sæ næm mbang ænaarha wa. Kælama hai, kæshiirha heu dæn nda dæ a samadghæn!”

Fíngya Nggirkaya kadan nda Yeeso

²⁰ Na nafiya Nggirkaya sæ ahur nafini bægha ka tærang shilee Faara teena a far wutsæfayid Tæðaarha ba.

²¹ Dænda thlæmad Filibus dæ, bægha ba a Mbat-saida na a chehweed Nggalili. Ndang ngganda, “Mbarkama, na minnan sæ a nang yirha nan Yeeso fa.”

²² Dægha Filibus ka pæranggæn Andrawus dæ. Tærga kanda kyab dænda thlæmad Yeeso dæ pæranggæn nda.

²³ Nggærangga Yeeso kanda sæ ndæghæn, “Bad sayi ba nanænya na a manang ngganda Wan Niifa.

²⁴ Niya pærang kækafek kun, a hæfang ngwanda wan hwaliirha hai mærga wa, næn tsaarha katenggæn. Amma a mærdæ næn fær wiia hangga.

²⁵ Niifa na a nggæm yibædghæn næn a kædeng nda, niifa kæm kargha yibædghæn hu kæshiddiya næn wal yibrha mbuwa ngwalarha.

²⁶ Kala niifa na a æne taara, tæta ni a mbu samadna næn, kala mbærha nani sæ ndæna mafadna naarha sæ. Kala niifa na a æne taara, na Pæpa a manang nda.

Thlæk Yeeso kwaman mærræghæn

27 “Nanənya na yibədna tə billaarha, mani mbang ndaarha? Ndo a ndee ‘Pəpa, hərye ahu sayi səsaddiya?’ Amma ənda ni bəni bə ka-manggən ya!

28 Pəpa, manang thləm wa!” Tərgəha sək urarha nda hai a talara, tə ndaarha, “‘Wadi teena manang di, niya nggər manang nda.”

29 Fiya wumngga hai səkna nanda uraddi, tamngga fingya ndaarha tər‘yaana ni, fingya kəm a ndaarha təthlənda Faara ni a kalang sə.

30 Tərgəha ndagha Yeeso, “Uraddi ya bənən bə ka kun ni, mbə ka nggi wa.

31 Nanənya sayi ni na a ngwang kumarha nda kəshirra, nanənya kəm na nda a rək kutər kəshiddiya.

32 Nggi kəm, a tərən nda talara də ma kəshiddiya, niya ndusang fiya thləmadna bə.”

33 Thlək nən ndən kee ka a kyad kwaman mərəghən nən.

34 Ndangga fiya wumngga hai, “Ndangga Deleewar Ngyahad nəm kəm na Kərəsti a tsaurha pakwandə. Kama na ndaarha na Wan Niifa a mərə? Wunni ‘Wan Niifdi’ ‘wan?’”

35 Tərgəha nggərangga Yeeso kanda sə, “Na kukwaryirha narha tə kun yi sayi ngguchit kee. Weema hai ahu kukwaryiddi ndəghən bəldə tə kun, amawana wula tsərha hai. Niifa na a wiirha hai ahu wula mbə sən mbədi nən a dərha sadə wa.

36 Fərama kəkafek tə kukwaryiddi ndəghən bəldə tə kun, tənun tsaurha wangya kukwaryiddi.”

Akwasamaddfi thlök nän änggini ya, wiigha Yeeso fayighän bəbənggän fadghän ma kanda.

³⁷ Ko nanən nän yakh əna ənwulteengya a yid ndan, balgha nda kula fərkəkafek təghän.

³⁸ Katərana ənda hai ya ka a lədfang ngganda 'ya ndaana annabi Ishaya tə ndaarha, "Chinəm, wun fərgha kəkafek tə labar nəm? Wunni pərang na Chinəm səsəmnnggithän?"

³⁹ Ndəghän dani mbangwa nanda fərkəkafek kəsər annabi Ishaya 'wadə teena pər da ndən tə ndaarha,

⁴⁰ "Kwamang Chinəm yid ndan, tə kəm tsang də hur ndan kakrak, amawa nanda naa maana hai, tə kəm sənang ngganda hai, ba nda thləmanna ba kənanng nggi kanda."

⁴¹ Thlökna Ishaya palthdī ya kəsər nadə mamnggithän, ndən thlök nän 'ya a tenggän.

⁴² Fingya hangga ahur mamnggini fər nda kəkafek təghän. Amma kanda a tərəm thləkkən a pəpal, kəsər amana Farisaya rək kanda ma kən tsahad Yahudaya.

⁴³ Kanda mindan sə a falgha fiya kanda ma yi Faara.

Ngwa kumarha aten labar Yeeso

⁴⁴ Tərgha tərangga Yeeso uradghän sə ndəghän, "Kala niifa fərgha kəkafek tə nggi mbə nggi ka-teenna fəree nən kəkafek wa, amma fər nən kəkafek tə niifdī thləngga nggi ba.

⁴⁵ Kala niifa nagha nggi, nadə niifdī thləngga nggi ba.

⁴⁶ Bani ba kəla kukwaryirha hu kəshirha, nanən kee kala niifa fərgha kəkafek tə nggi mbə tam naarha hu wula wa.

⁴⁷ Kala niifa səkka labarna ənawa taara sə wa, mbi ngwang kumarha wa. Kəsər bayi ba ka bi ngwang kumarha kəshirha wa, amma a hərghang nggi.

⁴⁸ Amma kala niifa kargha nggi fa tə kəm thləwa labar na fa wa, na niifa sə na a ngwang kumarha sə. Labar di thləkni, ndəna nda a ngwang kumarha sə, a far ngwala kəshirha.

⁴⁹ Mbiyi a thlək 'ya tə səsəmnda altenna wa, amma Chindi thləngga nggi ba ndən ndeegha thlək ənda ni niya thləkrha.

⁵⁰ Səndisə a nadi a əna taara tə 'ya ndanən nən bəng yibrha ba mbuwa ngwalarha. Nanən kee, niyi a thlək kala 'ya ndeena Chindi.”

13

Tsabang Yeeso sar fatsahayighən də

¹ Kapa na wutsəfayid Tədaddi baarha ba, sən Yeeso sə sayid bənggən yi mal kəshiddiya wudgha thləmad Chin də nduwus dāba. Nggəm də fatsahayighən ahu kəshiddiya, kyadang də nggəmnda kanda pakwandə.

² A sayiddi na Yeeso tə fatsahayighən a həb ənnarhami a figrha, 'wad Sheetan teena kyadə hur Yahuda Iskaryoti hai wan Siman ka a fər Yeeso nən.

³ Sən Yeeso sə Chindi fərang də əngya heu ahu harghən hai, tə kəm səndasə bəghən ba a thləmad Faara, nən a nggər wutta thləmad Faara də.

⁴ A sayiddi na nanda a hɔb ɔnnarhami, thliigha Yeeso sɛ kɛfanggɛn luwudghɛn hai na manggɛn kɛn ɛn pafarha nɛn mu.

⁵ Irr aama nɛn ahu ndaro hai, katɔranggɛn tsabang nda sar fatsahayighɛn dɛ naghɛ pang nda saryi ndan dɛ tɛ ɛn pafaddi kɛn nɛn a mughɛn.

⁶ Bana Yeeso thlɛmad Mbiturus ba, ndangga Mbiturus, “Chinɛm, Sa ni tsabang sarna dɛ wa?”

⁷ Nggɛrangga Yeeso sɛ, “Nanɔnya mba sɛnang ɛnda hai niya ɛnaarha ya wa, amma a mbee ba na sɛnggɛn.”

⁸ Ndangga Mbiturus, “Sa, mba tam tsabang sarna dɛ wa.” Nggɛrangga Yeeso sɛ, “A tsabanggi sarwa dɛ wa, mba nggɛr tsaurha tɛtsahad na wa.”

⁹ Ndangga Siman Mbiturus, “Chinɛm, mbɛ sarna katenggɛn na tsabang dɛ wa, amma tsabee haryina dɛ tɛ tenna kɛm.”

¹⁰ Nggɛrangga Yeeso sɛ, “A 'wad niifa teena fandɛ, chilbi fadghɛn dɛ. Balwa midghɛn sɛ fanda wa, kɛl a tsabanggɛn saryighɛn dɛ kee. Kun nuwun chahal, amma mbɛ kun heu wa.”

¹¹ Kɛsɛr sɛndɛ niifdi na a fɛrghɛn, ndɛn ndanɛn, “Mbɛ kun heu ni na chahal wa.”

¹² Akwasamaddi ngwalang na Yeeso tsabang saryi ndan dɛ, kalang nggɛn luwuddi na manggɛn tsauka hai. Tsahang mee nɛn kanda, “Sɛndun ɛndi ɛnani ya wa?”

¹³ Nun aah nggi ‘Mala’ tɛ kɛm ‘Chinɛm,’ mɛmɛl ni, kɛsɛr ndɛghɛn dɛ nani.

¹⁴ Nanɛn kee, Nggini Chinɛm tɛ Tɛmalɛm ndɛnun tsabang di saryi nun dɛ, kun kɛm kamdɛ na a tsabang nggun sar ndan dɛ.

¹⁵ ɛna ni kee kɛsɛr kun ma a ɛnon kɛla ɛnang ni

kun.

¹⁶ Niya përang kəkafek kun, mafarha mbə kal turighən wa, təthlənda kəm mbə kal niifdi thləngga ndən ba wa.

¹⁷ Nanənya hərəm nun sən ənggini ya, a əna dūn taara sə nun wal parka.

Thlək Yeeso kwaman mərəghən

¹⁸ “Mbə aten nun heu niya thlək labardi ya wa, səndi fingya yini wurni hasə. Amma tətani a ləghədgha labar Faara ndaagha; ‘Yandi na a həb yadna kyakhree da fa ba.’

¹⁹ Niya përanggən kun nanənya kapa nən katərarha hai, a katəra da hai nun a fərkəkafek tə ndaarha nggini Kərəsti.

²⁰ Niya përang kəkafek kun, kala niifa thləgha yanda fa thlənni də thlənən nggi fa; tə kəm kala niifa thləgha nggi fa thlənən niifda fa thləngga nggi ba.”

²¹ Akwasamaddi thlək nən palthdiya, billadə Yeeso fa kaan ahurghən ndəghən, “Niya përang kəkafek kun, niifa tal ahur nun nən a fər nggi.”

²² Tərgha naghə fatsahayini a kəlang ndan, wulgha tendan tə wunni nən a thləkrha.

²³ Tal ahur fatsahayini nggəmna Yeeso tsau a thləmadghən.

²⁴ Tərgha ndangga Siman Mbiturus yandi nggəmna Yeeso kaan, “Tsahang mee wunni nən a thlək pathla a tenggən.”

²⁵ Nanən kee ndusangga tətshahaddi Yeeso fa ndanggən, “Chinəm, wunni niifdi?”

²⁶ Nggərangga Yeeso sə, “Yandi niya fərang kyad mburodi tawang ni hu aam kyakhna hai

ndəghənni.” Tawanggən kyad mburodi ahu aam kyakhna hai fəranggənən Yahuda wan Siman Iskaryoti də.

²⁷ Hərəm na Yahuda thlə kyad mburodi di kee, kyagha Sheetan ahurghən hai. Tərgha ndangga Yeeso Yahuda, “Əndi na midwa ənaarha, ənoğhən wed.”

²⁸ Amma ahur ndan mbə yanda sə səngga təmani ndang na Yeeso kee wa.

²⁹ Tsaunən Yahuda ni tə panjakwa wudəbəla ha, fingya ahur fatsahayini tamngganda ndaarha na Yeeso a ndang nda a dəgha heng ənnarhami kanda ba ka wutsəfayiddi, nduwa a dəgha fərang wudəbəla fa yamiya.

³⁰ Hərəmna Yahuda thlə mburodi di kee kyagha hai kəkar a fədikdi.

Thlək Yeeso kwaman ngaalla Mbiturus

³¹ Akwasamaddi wiina Yahuda ndagha Yeeso, “Bad sayi ba na Wan Niifa a dərha hu mamnggidghən də, kəsər a fadghən ni na nda a manang nda Faara.

³² A wal Faara mamnggirha a fadghən, Faara tə altənggən nən a fərang mamnggirha Wandı, tsu kee na Wandı a wal mamnggirha.

³³ Kun wanggina, takhkən sayi ngguchit kee niya tsaurha tə kun. Nun a kada nggi, amma kəla ndang ni mamngya Yahudaya, niya pəranggən kun kee kəm nanənya. Mbədi niya dərha sadə, mbun mbang dərha sadə wa.

³⁴ Niya fərang weerənda ngyakhrha kun, nggəmama ndan. Kəla nggəmni kun, tsaudə tətə a nggəm ndan nun.

³⁵ A naɗun a nggəm ndan, na fiya heu səndasə fatsahayina ni kun.”

³⁶ Tsahangga Siman Mbiturus mee, “Chinəm, dəna yaadə?” Nggərangga Yeeso sə, “Mbədi niya dərha sadə, mbun a mbu samadna nanənya wa, amma tsəbaku ndən nun a mbu samadna.”

³⁷ Tsahangga Siman Mbiturus mee, “Chinəm, mani mbuwa ni mbang mbu samad wa nanənya? Ngwadi fa a məri ka sa.”

³⁸ Nggərangga Yeeso sə, “Na a mərə ka nggi? Niya pəro kəkafek, kapa na kilngaara tətəarha na a ngaal səndəna katəra mahan.”

14

Yeeso ni kwamana a thləmad Chinda də

¹ Ndangga Yeeso fatsahayighən, “A billaɗun wa. Fərama kəkafek a Faara, tə kəm fərama kəkafek a nggi.

² A wuri ki Pəpa na kəngya sə hangga. A mbə nanən kee wa, kam pərang di ndən kun. Niya dərha mbəda də ka di tansang mbərha kun sə.

³ A didi tansang mbərha kun sə, niya wutta ba bi dərha tə kun thləmanna də. Tənun tsaurha a mbədi nani sə.

⁴ Mbədi niya dərha sadə səndun kwamana.”

⁵ Ndangga Toma, “Chinəm səngwan mbədi na a dərha sadə wa, kəkən nan sən kwamana?”

⁶ Ndangga Yeeso, “Nggini kwamandi, nggini kəkafek di, tə kəm nggini yibəddi. Mbə niifa sə na dərha thləmad Chin dādə wa kəl tə thləmad na.

⁷ A səndun nggi, nun sən Pəpa. Nanənya səndun ndən, tə kəm naɗun ndən.”

⁸ Tərgħa Filibus ndanggən, “Chinəm kyadang Chindi kan, tənə ten nan dathla.”

⁹ Nggərangga Yeeso sə, “Məndi ha tə kun, amma Filibus balgha kula sən nggi? Kala niifa nagħa nggi nadə Chindi. Kama nda na tsahe mee, kyadang Chindi kan?”

¹⁰ Fərwa kəkafek niyi hu Chindi, tə kəm Chindi ahur na wa? Labardi niya pərang nda kun mbə labar altenna ni wa. Amma Chinda ni na a hurna, na a əna targħən.

¹¹ Fəreema kəkafek a nda di niyi hu Chindi, Chindi kəm ahur na. Nduwa kəm fərama kəkafek tə nggi a ten ənwulteengya nanun ənani.

¹² Niya pərang kəkafek kun, kala niifa fərgħa kəkafek tə nggi nən a əna tur tardi ənani. Nun a əna əngya na məmanggən kalgha fingya yina mu ya, kəsər niya dərha thləmad Chinda də.

¹³ Kala 'ya hwan nun hu thləmna niya ənaghən, tənə Chindi wal mamnggirha a fad Wandı.

¹⁴ Kala 'ya hwan nun ahu thləmna, niya ənanggən kun.

Dəfmee yi bad Səsəna tə Pedənda ba

¹⁵ “Ana dūn a nggəm nggi, nun a əna taara tə 'ya pərang ni kun.

¹⁶ Niya hwan Pəpa, ndəghən kəm nən a nggər fərang Təthlaara kun na a tsaurha tə kun pak-wandə.

¹⁷ Ndəna Səsəna yi kəkafek. Mbə kəshiirha a thləghən fa wa, kəsər 'wawa nda nagħən wa nduwa sənggənda wa. Amma kun səndun ndən, kəsər nəghən tə kun tə kəm nən narha tə kun.

¹⁸ Mbiya mal kun kəla wumirya wa, niya bərha thləmad nun ba.

19 A mbee shedda balwa kəshirha nggər na nggi wa, amma kun nun a na nggi. Nanən niyi tə yibrha kun kəm nun a tsaurha tə yibrha.

20 A fardi nun a səndasə niyi ahur Pəpa, kun kəm ahur na, nggi ahur nun.

21 Nafiya səkka 'ya ndani əna taara nda sə, kanda ni nggəmngga nggi. Nafiya nggəmngga nggi, na Pəpa a nggəm kanda, nggi kəm niya nggəm kanda, kyadang fanna ni kanda."

22 Tərgħa Yahuda (Mbə Yahuda Iskaryoti wa) ndəghən, "Chinəm, kama na kyad fadwa a kan kee mbə a kəshirha kahad wa?"

23 Nggərangga Yeeso sə, "Nafiya nggəmngga nggi, əna taara nda tə 'ya ndani. Na Pəpa a nggəm kanda, niya baarha thləmad ndan ba tsawi tə kanda.

24 Yi nggəm ngwa nggi mbə a əna taara tə 'ya ndani wa. Labardi sək nun ya mbə nggi thləkka ndən wa, amma yi Pəpa ni thləngga nggi ba.

25 Pərang ni ənggini kun ya nggi baldə tə kun.

26 Amma təthlaara, na Səsəna tə Pedənda, na Pəpa a thləngang ba ahu thləm na, nən a tsahang əngya kun ha heu, dlang ənggina nən kun in pərang ni kun.

27 Mal di kun tə dədemnggirha. Dədemnggid na ni fərang ni kun. Fərang ni ndən kun mbə kəla na kəshirha fəra wa. A billadun wa tə kəm a tərəm dūn wa.

28 Sək dūn 'ya ndaani, 'Niya wiirha tə kəm niya nggər wutta thləmad nun ba.' A nggəm dūn nggi, nun a əna wutsəfayirha kəsər niya dərha thləmad Chin dadə, kəsər Chin di kaldə nggi mu.

29 Pərang ni ndən kun nanənya kapa nən

katərarha hai, kəsər a katəra dā hai nun a fərkəkafek.

³⁰ Mbiya nggər kalang kun sə hangga wa, kəsər kutər kəshiddiya nəghən baghai, mbə 'ya sə nən mbang ənaarha a tenna wa.

³¹ Amma niyi a əna 'ya ndeena pəpa, təna kəshiirha səndasə nggəm dī Chindi. Thlema sə tama wiim ma mbədiya.”

15

Yeeso ni ka dəf inabi

¹ Dəgha Yeeso mbeedə tə ndang nda fatshayighən, “Nggini ka dəf inabidi, Pəpa ndəna təheddi.

² Kala wuhwaara mbuwa nggəta, na Pəpa a kyathlang də. Amma kala wuhwaara na a nggəta, na Pəpa a tansang, tənən nggər chik nggəta kaan.

³ 'Wanda teena tangsang nda kun tsaudun chahal kəsər ka labardi pərang ni kun.

⁴ Tsawama ahur na, nggi kəm niya tsaurha ahur nun. Kəla mbuwa na wuhwara mbang nggəta katenggən, kəl a nadə a fad kulghən. Kun kəm nuwun kee, mbun mbang əna 'ya ngga wa kəl a nadun ahur na.

⁵ “Nggini dəf inabi, kun ni wuhwarya. Ana niifa ahur na, niya naarha ahurghən, nən a nggət wan dəfya hangga. Amma a mbə tə nggi wa, mbə mbang əna 'ya wa.

⁶ A mbə niifa ahur na wa, nəghən kəla wuhwar dəfrha kudmang na nda də hwargha, bagha fiya ba wumang ngganda hwaridghən, muwangga nda hu waddə, djang ngganda də.

⁷ Amma anadun ahur na, labar na kəm ahur nun, nun hwan kala 'ya na minnun, na nda a fəranggən kun.

⁸ Ana dūn a fər wan dəfya hangga, na Pəpa wal mamnggirha, nən a kyad ndaarha kun fatsahayina ni.

⁹ Nggəmdi kun kəla nggəmna Pəpa nggi. Nanən kee tsawama a ten nggəmdə di kyadang ni kun.

¹⁰ A kəsfun labarna ha, nun a tsaurhahu nggəm ndəna, kəla kəs ni labar da ha pəree na Pəpa, tsaudi kəm ahū nggəm ndəghən.

¹¹ Pərang ni ənggina kun ya tə nun wal tur wutsəfayid na, wutsəfayid nun kəm tsauka lələgda.

¹² Kulo 'ya ndang ni kun ya, nggəmama ndan kəla nggəmni kun.

¹³ Mbə nggəmda sə kalgha yandiya wa, na a fərgħa niifa yibədghən ka pashiyighən.

¹⁴ Pashiyina ni kun, ana dūn a əna əndi pərang ni kun.

¹⁵ Balwi nggər aah kun mafayina wa, kəsər mafarha səngwa 'ya na turighən a ənaarha wa. Ameyedghən, niya aah kun pashiyina kəsər pərang di əngya kun heu pəree na Pəpa.

¹⁶ Mbə kun wurgha nggi wa, nggi ndən wurgha kun, ndanggi kun daamadə dūn fər wan dəfya hangga na tsaurha pakwandə. Tərgħa kala 'ya hwanang nun Pəpa hu thləmna nən a fəranggən kun.

¹⁷ Kulo 'ya ndang ni kun ya, nggəmama ndan.

Na kəshiirha a tsan kun

¹⁸ “A tsan kəshiirha kun, a sənunsə tsandə nggi kapa nən tsan kun.

19 Andam kun yi kəshiid ɗa ni ya, kam nggəm kəshiirha ənggən. Amma tsaunən mbə yi kəshidɗa ni kun ya wa, wur yi kun sə hu kəshiirha, ndəghənni tsanna kəshiirha kun.

20 Dalama teena hai tə pathla ndang ni kun, mbə mafarha kal turighən wa. A səsenda, kun kəm na nda a səsang kun. Andam ənanda taara tə 'ya ndang ni kanda, kam ənanda taara tə 'ya pərang nun kanda kəm.

21 Na nda a ənang tur ənggina kun fa heu ya kəsər ka thləmna, kəsər səngwanda niifdi thləngga nggi ɓa wa.

22 Andam ɓawi ɓa ɓi kalang kanda sə wa, kam mbə ɗimiyirha sə a fad ndan wa. Amma nanənya, mba nda fəlmee aten ɗimiyindan wa.

23 Kala niifa tsangga nggi, tsan nən Pəpa kəm.

24 Ənadi əngya hangga ahur ndan 'wawana niifa ənaarha. Andam ənawi ənggini ya wa, kam mbə ɗimiyirha sə a fad ndan wa. Amma nanənya nanda ənggini ənani, ko nanən kee tsan nda nggi tə Pəpa kəm.

25 Ləghəd labardi na chichireethlee hai ahu ngyahad ndan, ndanən, 'Tsan nda nggi fa, kula nggi əna 'ya ɗimi.'

26 Amma a ɓa tətɗlaara ɓa, Səsəna na a tsahang kəkafekkid labar Faara kun ha, niya thlənang nda kun ɓa aki Pəpa, nən a pər 'ya heu a tenna.

27 Kun kəm nun a pəranggən fɪngya ənggini ənani kəsər ka a katəradghən nuwun tə nggi.

16

1 "Pərang ni ənggini kun ya amawa nun kyathla hai ma kəkafek.

² Na nda a ræk kun ahu kængya tsahad Yahu-daya. Mbə ngaala sə wa, na sayi bayi kala niifa bəlangga kun nən a numad ndaarha tar Faara nən a ənaarha.

³ Na nda a əna əngginiya, kəsər səngwanda Chin di nduwa nggi wa.

⁴ Pərang ni ənggini kun ya, a tsə sayi hai, nun a dal teena hai tə ndaarha 'wadi pəranggən kun. Pərang ngwi ənggini kun ya ka a katəradghən wa kəsər bal yi tə kun.

Tar Səsəna tə Pedənda

⁵ “Amma nanənya niya wiirha a thləma niifda də thləngga nggi ba, mbə niifa sə ahur nun tsahegha mee dini yaadə wa.

⁶ Kəsər ka pərang ni ənggini kun ya ndən ləghədna hur nun tə səbrha hura.

⁷ Amma niya pərang kəkafek kun, nən a tsaurha ngga a fad nun a wiidi. Kəsər a wii yi wa mbə təthlaara a baarha ba wa, kəl a wii di. Amma a wiidi, niya thlənənggən kun ba.

⁸ A badə ba, nən a kyadəng kəkafekkirha nafiya kəshiddiya aten dimiyirha, nggayirha tə ngwa kumarha.

⁹ Aten dimiyirha, kəsər kar nda fərkəkafek tə nggi.

¹⁰ Aten nggayirha, kəsər niya wiirha thləmad Chinda də, mbun a nggər na nggi balwa.

¹¹ Aten ngwa kumarha, kəsər 'wad Faara teena ngwang də kumarha kutər kəshiddiya.

¹² Na əngya sə hangga na minna pərang nda kun, amma mbun mbang kəsghən ha nanənya wa.

13 A bad Səsən kəkafek ba, nən a kyadang kwa-man kəkafek kun heu. Kəsər mbə labar altenggən nən a pərang kun wa, amma nən a pər 'ya sək nən, tə kəm nən a pərang 'ya kun balgha bayi.

14 Nən a fəree mamnggirha, kəsər nən tərang 'ya thlək ni Pəranggənən kun.

15 Kala 'ya tsauka yi Pəpa yina ni. Ndəghən da ndani, na Səsəna a pərang 'ya ndani kun ndani.

16 “Akwasamad sayi ngguchit mbun a nggər na nggi wa, akwasamad sayi ngguchit kəm nun a nggər na nggi.”

Səbrha hura tə wutsəfayirha

17 Fingya fatsahayighən ndang ngganda ndan, “Mana midghən ndaarha ndang nən kəm, ‘Akwasamad sayi ngguchit mbun a na nggi wa, akwasamad sayi ngguchit kəm nun a nggər na nggi? Tə kəm ndəghən, ‘Niya dərha thləmad Chinda də’?”

18 Dənda mbeedə tə tsakh mee, “Ma nən a ndaarha ‘Akwasamad sayi ngguchit? Sənanggəm ənda hai nən a thləkrha ya wa.”

19 Sənangga Yeeso hai na mindan sə tsahang mee aten labardi thlək nən, ndanggən kanda, “Nuwun a tsahang mee ndan ha aten labardi ndaani, ‘Akwasamad sayi ngguchit mbun a na nggi wa, tə kəm Akwasamad sayi ngguchit nun a nggər na nggi’?”

20 Niya pərang kəkafek kun, nun a tərha tə səbrha hura, kəshirha kəm nən a əna wutsəfayirha. Na hur nun a səbrha də, amma na səbrha hur nun a tsaurha ən wutsəfayirha.

21 Ana nuneefa a nggətta hai nən tək hatta fa kaan, kəsər bad sayid nggəttəghən ba. Amma a

nggəɗang də wufar wee hai, na hatta nggəttəɗi mbəɗang nda, kəsər ka wutsəfayirha nggəɗdə wufar wee hu kəshiirha hai.

²² Nən a tsaurha kee tə kun. Nanənya sayid səbrha hur nun ni, amma niya nggər na kun, nun a tsaurha tə wutsəfayirha fa, mbə niifa sə na thlang wutsəfayid nun hai wa.

²³ A fardi mbun a nggər tsahe 'ya wa. Niya pərang kəkafek kun, na Pəpa a fərang kala 'ya kun hwanang nun hu thləmna.

²⁴ Pa ka weeriya 'wawun tsakh 'ya tə thləmna wa. Hwanama nun a waala, təna wutsəfayid nun ləghətta.

Kaldi kəshiirha mu

²⁵ “Thləkki əngginiya tə karapuya. Amma na sayi bayi niya nggər kalang kun sə a pəpal a ten Pəpa, mbiya nggər thlək karapu wa.

²⁶ A fardi nun a hwan əngya ahu thləmna. Mbə nggi ni a nggər hwan Pəpa a meyed nun wa.

²⁷ Chindi tafadghən nəghən a nggəm kun, kəsər nggəmdun nggi tə kəm fər dūn kəkafek tə ndaarha bayi ba a thləmad Faara.

²⁸ Bayi ba a thləmad Chindi ahu kəshiid dāba ya, nanənya niya mal kəshiddiya wuɗi thləmad Chinda də.”

²⁹ Tərgha ndagha fatsahayighən, “Yauwa! Nanənya na a tsə labaara a pəpal mbə tə karapu wa.

³⁰ Nanənya səndənsə sənna əngya heu. Kamngwa a nggərgha niifa tsaho mee ha wa. Ndəghən dani fər nan kəkafek tə ndaarha bəgha ba a thləmad Faara.”

³¹ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Fər dūn kəkafek nanənya wa?”

³² Amma na farghən bayi, nanənya ma bada ba, nun a weela hai, kowunni nən a daarha wuri keeghən də. Nun a mal nggi katenna. Amma mbiyi katenna wa, kəsər nagma Pəpa a thləmanna.

³³ Pərang ni ənggini kun heu ya tənun wal dədəmnggirha ahur nun. Nun a səsəarha kaan ahu kəshiid diya. Amma ‘wadi teena kal di kəshiirha mu.”

17

Hwanda Yeeso

¹ Akwasamaddi ngwalang na Yeeso thlək əndiya, kəlagha talara sə hwan Faara nən ndəghən, “Pəpa bad sayi ba na a manang nda Wandī, wandī kəm manoghən.

² Kəsər fərang na səsəmnda aten kowunni, tənən fər yibrha mbuwa ngwalarha a nafini fərang na.

³ Kwaman da na yi wal yibrha sə mbuwa ngwalarha ya, a sən sa nan, Faara yi kəkafek, tə Yeeso Kərəsti thlənang na hu kəshiirha ba.

⁴ Manang di thləmwa hu kəshiirha, tə ngwalang nda tardī fəree na a əne.

⁵ Nanənya, Pəpa, mane a mbed wa tə tur mamnggiddi nani təghən kapa na nda əna kəshiirha.

⁶ ‘Wadi teena kaldī mee atenwa a nafini fəree na ahu kəshiddiya. Nafiwa ni, fərenna kanda ənanda taara tə palth wa.

⁷ Nanənya səndasə kala ‘ya nani təghən ha kyaghən ba a haar wa,

⁸ kəsər labardi pəree nana pərang di ndən kanda. Thlən ndan, tə kəm səndasə bayi ba a thləmad wa, fər nda kəkafek sa thləngga nggi ba.

⁹ Niyi a hwanda ka kanda, mbiyi a hwanda a kəshiddiya wa, amma a nafini fəree nana kəsər nafiwa ni.

¹⁰ Kala 'ya nani təghən yiwa ni, tə kəm kala 'ya nana təghən ha yina ni, ni wal mamnggirha a fad ndan kəm.

¹¹ Nanənya balwa tsawud na sə hu kəshiirha wa, amma na nda ahu kəshiddiya, nggi kəm niya dərha thləmad wa də. Pəpa tə Pedənda, lafu kanda tə səsəmnda thləmwə, thləmđi fəree nana, təna nda tsaurha tal kəla nanəm tal.

¹² A sayiddi nani tə kanda, lafdi kanda tə səsəmnda thləmwə, thləm di fəree nana. Kələdi kanda ha, tə kəm mbusə sahadgha wa kəl tal ahur ndan kee, kəl yandı wurgha fadghən a sahadgha. Sahad nən ka a ləghədgha labar Faara na chichirethlee hai.

¹³ Nanənya niya dərha thləmad wa də. Amma thlək ni əngginiya nggi balđə ahu kəshiirha təna nda wal wutsəfayirha lələgdə ahur ndan kəla nani təghən ha.

¹⁴ Fərangđi labar wa kanda kəshiirha kəm kardə kanda fa, kəsər mbə yi kəshiirha ni kanda wa, kəla nani mbə yi kəshiirha ni nggi wa.

¹⁵ Mbi a hwan sa a tərangga kanda ma kəshiirha wa, amma ndəghang kanda hai tə təmbəfeddi.

¹⁶ Kanda mbə yi kəshiddə ni ya wa, kəla nani mbə yi kəshiddə ni ya wa.

¹⁷ Tsawang kanda chahal tə kəkafekkid wa, kəsər labar wa kəkafek ni.

¹⁸ Kəla thləna nggi hu kəshiirha ba, thləndi

kanda kəm ahu kəshirha də.

¹⁹ Kəsər fər di fanna kəla ən sataka kəsər ka kanda, təna nda naarha chahal hu kəkafekkid wa.

²⁰ Mbiyi a hwanda ka kanda kee wa, amma a fngya heu fərgha kəkafek tə nggi hu labar ndan.

²¹ Pəpa niya hwanda a tendan heu a tsawa nda tal, kəla nana ahur na nggi kəm ahur wa. Ngwa tsawa nda tal ahur nəm təna kəshirha fərkəkafek sa ni thləngga nggi ba.

²² Fərangdi mamnggidfi kanda fəree nana, təna nda tsaurha tal kəla nanəm tal.

²³ Niya naarha ahur ndan, sa kəm ahur na, təna nda tsaurha tal kula ən 'yaara fa, təna kəshirha səndasə sa ni thləngga nggi ba tə kəm nggəmna kanda kəla nggəmna nggi.

²⁴ Pəpa, na minnasə nafini fəree na ya, a na nda a thləmanna a mbədi nanisə, təna nda naa mamnggidfi fəree nana, kəsər nggəmna nggi kapa na nda əna kəshirha.

²⁵ Pəpa na tə nggayirha, ko nanən səngwa kəshirha sa wa, amma səndi sa; nafini ya kəm səndasə sa ni thləngga nggi ba.

²⁶ Kyadang di sa kanda kəla nana, niya naarha pəranggən kanda. Təna nggəmdədi nggəmna nggi naarha tə kanda tə kəm nee ahur ndan.”

18

Kəsang nda Yeeso

(*Matta26:47-56; Markus14:43-50; Luka22:47-53*)

¹ A kwasamaddi ngwalang na Yeeso hwan Faardi, mal Urshalima nən tədfanggən suhwad

Kidron teena heu tē fatsahayighən. A pəm suhwaddi na hed dəfya dzaitun sə, kyagha sahai tē fatsahayighən.

² Yahuda fərgha ndən kəm səndə mbədi, kəsər na Yeeso yakh naarha wumnda hai tē fatsahayighən a mbədi.

³ Nanən kee, dēgha Yahuda ahu hedda dē tē sodjaya a samadghən, tē fa kəla Kən Faara, thlənang na mamngya Firis bā tē Farisaya. Kəs nda patilla ha, tē tochi, tē kari yanda.

⁴ 'Wad Yeeso teena səndə əndi dēgha katərarha hai tēghən, kyagha pəpal bā tsahang mee nən kanda, "Wun nun a kadaarha?"

⁵ Nggərang ngganda sə, "Yeeso Tə Nadzarat." Ndangga Yeeso kanda, "Nggini ndəghən." Yahuda tēthlərbu di kət a pathlang ndan.

⁶ A sayiddi ndana Yeeso, "Nggini ndəghən," wuda nda samarən, samarən fəla nda hweede hai.

⁷ Nggərgħən tsahang mee kanda, "Wun nun a kadaarha?" Ndang ngganda, "Yeeso Tənadzarat."

⁸ Ndangga Yeeso kanda, "Ndanggi kun nggini ndəghən. Ana nggi nun a kadaarha, malaman nafiniya wii nda."

⁹ Katəra nən hai kee ka a lədanggən labar di ndanən, "A hur nafini fəree na mbusə kədeng ni wa."

¹⁰ Tərgha Siman Mbiturus kədanggən thlaukh kəlargħən sə kyathlanggən thləmad mafad Firis dē na manggən a yi səma. (Thləm mafaddiya Malkus).

¹¹ Amma ndangga Yeeso Mbiturus, "Wudang thlaukh kəlar di hu kənggən hai. Mbuwani mbang saarha tē wuhuleu səsaarha fəree na Pəpa wa?"

Danda tə Yeeso a mbed Mamnda firis dā

(Matta26:57-58; Markus14:53-54; Luka22:54)

¹² Tərgħa Sodja yini, tə mamndə ndan tə fa kəla Kən Faara kəsang ngganda Yeeso kənanng ngganda.

¹³ 'Wa dərha nda təghən thləmad Hanana dā, kəsər thləbər Kayafa ni na manda firis a sayiddi.

¹⁴ Kayafa ndən ndangga fingya mamngya Yahudaya, məməl ni a mərgha niifa tal ka fingya fiya.

Katəra ngaalla Mbiturus

(Matta26:69-70; Markus14:66-68; Luka22:55-57)

¹⁵ Tərgħa Siman Mbiturus mbu samad Yeeso nən, niifa tal ahur fatsahayighən kəm mbu samad Yeeso nən. Tətsahad dī ki Yeeso ya sən firis ndən na manggən, ndəghənggi kəm kyagħa hu chelleeru firis dā na manggən tə Yeeso.

¹⁶ Amma Mbiturus ishgha hai a kwakirma. Tahad tətsahad dī sənna firis ndən na manggən, wudgha, kalanggən nuda sə na a kəla kwakirma ha, a kyagħa hai tə Mbiturus.

¹⁷ Nudī na a mii kwakirma ndanggən Mbiturus, "Sa mbəna tal ahur fatsahayighən wa?" Ndangga Mbiturus, "Awo, mbə nggini wa."

¹⁸ Kəsər na mbiirha sə, mafaya hur minda tə fakəlaya ha kanda a tək waarha fa. Mbiturus kəm a thləman ndan a tək waarha fa.

Mamnda firistaya tsahang dā mee Yeeso

(Matta26:59-66; Markus14:55-64; Luka22:66-71)

¹⁹ Tərgħa firis na manggən tsahang mee nən Yeeso aten fatsahayighən tə tsahadghən ha.

²⁰ Nggərangga Yeeso sə, “Thləkki labaaara a kəshiirha a pəpal. Ni naarha tsaharha ha hu kən tsahad Yahudaya, tə Kən Faara nəm yakh wumnda sahai. Mbə 'yasə thlək ni bəbee wa.

²¹ Kama nda na a tsahe mee ha? Tsahang mee fɪngya səkka fanna. Sənda 'ya ndani.”

²² Ndana Yeeso kee, tal ahur mamnggini na tsau təghən fa mbi Yeeso nen, ndanggən, “Na nggərang nda firis sə na manggən kiya wa?”

²³ Ndangga Yeeso, “Ana 'yasə thlək ni na dɪmi puruwun. Amma ana kəkafek thlək ni, kama mbina nggi?”

²⁴ Tərgħa Hanana thlənanggən Yeeso a thləmad Kayafa də na mamnda firis kəkəna.

Ngaalla Mbiturus yi səri tə yi mahan

(*Matta26:71-75; Markus14:69-72; Luka22:58-62*)

²⁵ Nana Mbiturus kət a tək waarha fa, tsahang mee nda, “Sa mbəna tal ahur fatsahayighən wa?” Ngalgha Mbiturus ndəghən, “Awo mbiyi ahur ndan wa.”

²⁶ Tal ahur mafaya manda firis na hurfidghən ni niifdi kyathlang na Mbiturus thləmadghən də, tsahang mee nən Mbiturus, “Mbə nadi kun təghən ahu hed dzaitun wa?”

²⁷ Nggərgħa Mbiturus ngaalghən. Tsu kee tətəaagħa diyarha.

Yeeso a mbed Mbilatus

(*Matta27:1-2; 11:14; Markus15:1-5; Luka23:1-5*)

²⁸ A tsar kyang na nda Yeeso sə a minda ki Kayafa dənda təghən minda ki Mbilatus də ngwamnad Romaya. Kyawa nda təghən a minda

ki ngwamna da hai wa. Na mindan sə a tangsang ngganda fad ndan chahal təna nda həb ənnadmid tədaarha.

²⁹ Nanən kee kyagha Mbilatus thləmad ndan ba tsakh mee nən, “Ma ənana kamshi diya huhwa nun ndən?”

³⁰ Nggərang ngganda sə, “A əna wa kamshidi ‘ya mbuwa ngga ya wa, kam bowan ndən ba wa!”

³¹ Ndangga Mbilatus kanda, “Daama də təghən đun ngwang kumarha tafad nun tə yinun ngyakhrha.” Nggərangga Yahudaya sə, “Ai, fərang ngwanda səsəmnda kan na a bəlanggan niifa wa.”

³² Katərana ənda hai ya ka a ləđang ngganda labardi ki Yeeso sakh nən tə kwaman mərrəghən.

³³ Tərgħa Mbilatus nggərgħa hur minda hai, aah Yeeso nən də tsahang mee nən, “Sani kutər Yahudaya wa?”

³⁴ Nggərangga Yeeso sə, “Tsakh mii hutən wa niya wa, nduwa na fingya sə purowa labara aten na wa?”

³⁵ Nggərangga Mbilatus sə, “Mbə tə Yahudarha ni nggi wa, nafiwa ni, tə mamngya firistaya bağha tə sa thləmad na ba. Mani ənana?”

³⁶ Ndangga Yeeso, “Kutər yidna mbə yi kəshiid da ni ya wa. Andam kutəryid na yi kəshidda ni ya, kam na fatsahayina a yanda amawana Yahudaya kəseerha. Amma kutər yidna mbə yi kəshidda ni ya wa.”

³⁷ Ndangga Mbilatus, “Ashe kutəra ni sa wa!” Nggərangga Yeeso sə, “Sa ndagħa, kutəra ni nggi. Nggət na nda nggi hu kəshiddiya ka tardi ya, a thlək kəkafek ni. Kala niifa na midghən kəkafek, nən kee thləmaarha fa.”

38 Tsahangga Mbilatus mee, “Mani kəkafek?”

Ngwang nda kumad mərra Yeeso
(*Matta27:15-31; Markus15:6-20; Luka23:13-25*)

Tərgha kyagha Mbilatus kəsha də ndanggən Yahudayini wumngga hai, “Mbə 'ya sə dīmi wal ni a fad kamshidiya wa.

39 Amma na əntin nun sə kala far wutsəfayid Tədaarha, ni kalang niifa kun hai tal kənanng nanda ahu porsəna. Na mid nun sə a kalang kutər Yahudaya ni kun hai wa?”

40 Amma tərang ngganda urad ndan sə, “Mbə niifdiya wa, Mbarabas na mid nan!” Mbarabas kəm tə fasa farha ni.

19

1 Tərgha Mbilatus fər Yeeso nən a sodjaya tsadaghən nda.

2 Taksaagha sodjaya ənfatta teena tə ndaaha pang nggənda teena. Tərgha ba nda ba tə kabaarha tur yi kutəryirha kalang nggənda fa.

3 Ba nda thləmadghən ba na nda a ndang'ya yi waa farha, “Alvari, kutər Yahudaya!” Mbiighən nda.

4 Nggərgha Mbilatus kyaarha ba ndanggən Yahudayini, “Nanənya niya kyang Yeeso kun ba, na minna sə a sənunsə kəsang nggi tə dīmiyirha fa wa.”

5 Kyagha Yeeso sə tenggən fəfada tə ndaaha, tə tur kabad kutəryirha a fadghən, ndangga Mbilatus kanda, “Kələma niifdiya.”

6 Nana mamngya firistaya ndən tə fa kəla Kən Faara tərang ngganda urad ndan sə, “Tawaman

də! Tawaman də!” Ndangga Mbilatus kanda, “Damadə dun tawang də tafan nun, nggi kam nawi ndən tə ‘ya na dimi fa wa.”

⁷ Tərgha Yahudayini nggərang ngganda sə, “Na ngyahad nəm sə, ‘ya ndaana ngyahaddi kamdə a mərgha, kəsər aaghən fadghən Wan Faara.”

⁸ Səkna Mbilatus kee nggərgħən chik tərəmnda.

⁹ Nggərgħən kyaarha tə Yeeso ahu chelleru də tsahang mee nən ha, “Bagha ba a yanggi?” Amma nggərangwa Yeeso sə wa.

¹⁰ Ndangga Mbilatus, “Karna fa a kaleegha sə? Səngwa sə niyi tə səsəmnda ha na a kal sani hai nduwa tawo wanda də wa?”

¹¹ Nggərangga Yeeso sə, “A mbə Faara fərowa səsəmnda wa mbə ‘ya sə na mbang əneerha wa. Yandi fərgha nggi ahu harwa hai kal də sa dimiyirha.”

¹² Hərəm na Mbilatus sək labardi ya na midghən sə a kal Yeeso nən hai, amma Yahudayini na nda a tərang urad ndan sə, “A kal na niifda hai ya, mbə pashid Kaisar ni sa wa. Kala niifa ndaagha kutəra ni təsar Kaisar ni.”

¹³ Səkna Mbilatus labaryini kee, kyagha ba tə Yeeso. Tərgha Mbilatus tsauka aten tsənggam ngwa kumarha sə, a mbərha na nda aarha “feera na ngga”, Ibraniyaya na nda aaghən “Nggabbata.”

¹⁴ A far demnda wutsəfayid Tədaarha ni yanfaara a sərəkrha. Ndangga Mbilatus Yahudayini, “Kələma kutər nun ya!”

¹⁵ Amma Yahuda yini tərang ngganda urad ndan sə, “Bəlaman, bəlaman, tawaman də!” Tsa- hangga mbilatus mee kanda, “Na mid nun sə tawang nggi kutər nun də wa?” Nggərangga

mamnda firistaya sə, “Mbə kutər nan sə pak wa kəl Kaiser.”

¹⁶ Tərgħa Mbilatus fərang Yeeso nən kanda ka a tawang ngganda də. Nanən kee wii nda tə Yeeso.

¹⁷ Təranggən kadıdghən tafadghən a mbərha də na nda aarha mbəd balhwad teena. Ibraniyaya na nda aaghən, “Nggolggota.”

¹⁸ A mbəda ni tawang na nda Yeeso saadə tə nafiya səri, tal a yisəmadghən, tal kəm a yikawadghən.

¹⁹ Chirelthgha Mbilatus tə ndaarha, “YEESO TƏNADZARAT, KUTƏR YAHUDAYA.” Tawang ngganda chireethdı a man ten kadıdđi.

²⁰ Yahudaya hangga karatangga chireelth đı kəsər mbədı tawang na nda Yeeso saadə nəghən tsau tə Urshalima fa. Chireelth điya ənagħa ndan tə mii Yahudaya, tə mii Romaya, tə kəm mii Helenaya.

²¹ Tərgħa mamngya firistaya ndang ngganda Mbilatus, “A chireethleng na hai ‘Kutər Yahudaya wa,’ amma chireethleng hai, ‘Niifđiya ndanggən fadghən kutər Yahudaya ni.’ ”

²² Nggərangga Mbilatus kanda sə, “‘Ya chireethleng ni hai, chireethleng đı hai.’ ”

²³ Akwasamaddı tawang na sodja yini Yeeso də, harang ngganda karıdghən ndəghang ngganda hai mbədghən fada kowunni tə yıghən. Ənagħa nda kee kəm tə kabadghən tsəna nda a uradghən hai ta sargħən də.

²⁴ Ndangga sodja yini ndan, “A njarang đəm kabad dadə ya wa, amma tama əna chacha nəm a tenggən tə wunni a həbāng.” Katərana ənda hai ya ka a lədfang ngganda ‘ya ndaana Deleewar Faara,

“Ndəghang ngganda karidna hai a pathlang ndan, əna chacha nda aten kabad na.” Ənda ni ənana sodjaya.

²⁵ Nafiya ishgha tsau tə kadidda fa nda man Yeeso, tə wanman, Mairamu nu Kilobas, tə Mairamu magdaliya.

²⁶ Nana Yeeso man tə tətshaddi keeghən nggəm nən kət tsau təghən fa, ndanggən man, “Kulo wanwa ya.”

²⁷ Tərgha ndanggən tətshaddi, “Kulo muwa ya.” Ka fardi dəgha tətshaddi tə man Yeeso wuri keeghən də.

Merra Yeeso

²⁸ Sən Yeeso sə nanənya ngwalang də targhən. Ka a ləghədgəha 'ya ndaana Deleewar Faara, ndəghən, “Na hushimnda fanna.”

²⁹ Na kəthlikrha sə a mbədi lələgdə tə aam inabi chichakh. Nanən kee tətənanng ngganda soso tə aam inabi na chichakh, pang ngganda hu səsaala nzang pang nggənda Yeeso mii sə.

³⁰ Taarang na Yeeso ndəghən, “Ngwala də!” Tərgha kwanggən tenggən hai kal yibədgəhənən hai.

Kulth nda Yeeso tə peela

³¹ Nanənya dəmnda far wutsəfayid Tədaarha ni, a dəlth mbərha hai ndəna far yibəddi, Kəsər mamnda Yahudayini mbə mindan sə naghə mərya nafini aten kadīirha a far yibəddi wa, kəsər far yibəddi fara ni na manggən. Tərgəha Yahu-dayini hwan Mbilatus nda a hwasang ngganda ndələngya nafini, tə kəm tərang ngganda məryina hai.

³² Dəgha sodjaya də ɗa nda hwasang ndələngya nafini səri tawang na nda kanda də tə Yeeso.

³³ Amma ɓa na nda thləmad Yeeso ɓa kəla nda hai 'wadə teena mərdə hwasang ngwa nda ndələnggighən wa.

³⁴ Tal ahur sodja yini kulth Yeeso nən tə peela a kəlarghən tsu kee kyagha aama ɓa tə faara.

³⁵ Niifdi nagma ən ɗi katəra hai ndən pərgha ndən. Əndi pər nən kəkafek ni, pər nən ndən kee tənun fərkəkafek.

³⁶ Katəra na ənda hai kee ya ka a ləghədgha labar Faara ndaa nən, “Mbə alghən sə tal hwasagha wa.”

³⁷ Na labar Faara sə kəm ndaagha, “Na nda a kəlang yandɗi kuthlang na nda.”

Pang nda mərri Yeeso

(Matta27:57-61; Markus15:42-47; Luka23:50-56)

³⁸ Akwasamad əngginiya, Yisufu niif Aramatiya tətshad Yeeso ni ɓəbee kəsər nəghən a tərəm Yahudaya, ɓagha thləmad Mbilatus ɓa na a fərang kwamana nən a dəgha tərang mərri Yeeso hai. Fərang na Mbilatus kwamana, dəgha də tərənggən merra Yeeso hai aten kadiddi.

³⁹ Niifdi na nda aarha Nikodimus 'wagha ɗərha thləmad Yeeso ɗə a fəɗikrha, takkwa də Yisufu kəsɗə urdi ha na nda aarha mur tə alos səna hadghən kilo kumnggit mahan (30).

⁴⁰ Tərgha nafini kyab ya fadang ngganda mərri Yeeso hu kabaarha na pəpet irang urdi nda fa kəla na Yahudaya ənaarha.

⁴¹ A mbēdi tawang na nda Yeeso sē na heerha sē, ahu heddi na kwad mērra sē rana nda, 'wawa na nda pa mērra sē.

⁴² Tsaunēn far demnda far yibēd Yahudaya ni, nanēn na kwarha sē tsau a mbēdi, Pang ngganda Yeeso a mbēdi.

20

*Thlid Yeeso sē ahu mērra
(Matta28:1-10; Markus16:1-8; Luka24:1-12)*

¹ A tsar kēret a far ladi, mbērha liwid-liwid, Mairamu Magdaliya dēgha ten kwad Yeeso dē, kēlagha hai kwatērang nda fer dādē na a mii kwaddi.

² Tērgħa thliigha tē dāarha thlēmād Siman Mbiturus dē tē tēsahaddi nggēmna Yeeso ndanggēn kanda, "Tērang nda Chinēm sē ahu kwaarha, sēnggum mbēdi dēfang na nda sadē wa."

³ Tērgħa nda Mbiturus tē tahad tēsahaddi katērangganda dērha a ten kwadda dē.

⁴ Kanda kyab kēs dāarha nda, amma yandī tēsaharha kaldē Mbiturus dāarha 'wagħa a ten kwadda dē.

⁵ Bērgħa hai kēlagħa hu kwadda dē na kabād pa mērdā nēn, amma kya wa hur kwadda dē wa.

⁶ Tērgħa Mbiturus bāgha a bā a kwasamarha, kyagħa hur kwadda hai. Na kabād pa mērdā nēn a mbēdi.

⁷ Tē kēm na kabadda nēn fādang na nda ten Yeeso sē ta a man patu.

⁸ Tērgħa yandī tēsaharha 'wagħa ten kwadda dē ma Mbiturus kyagħa hur kwadda hai kēm, nanēn ānggini heu ya fērkēkafek nēn.

⁹ Pa ka weriya sɔnang ngwanda 'ya hai ndana Deleewar Faara, na Yeeso a thliirha sɔ hu mɔra wa.

¹⁰ Tɔrgha fatsahayini wuda nda wure dɔ.

Kyad Yeeso fadghɛn a Mairamu magdaliya

¹¹ Amma Mairamu Magdaliya ishgha a ten kwaddi nagma a tɔrha. Ndɔghɛn aten tɔrha bɔrgha hai kɔlagha hur kwadda dɔ.

¹² Na fa thlɔngya Faara nɛn sɔri tɔ lukkya fa pɔpet-pɔpet kanda tsɛtsau a mbɛdi pang nanda Yeeso sɔ, tal a man tenggɛn tal a man sarghɛn.

¹³ Tɔrgha tsahangga fa thlɔngya Faara mee nudi, "Sa nudiya mani na a tɔrha?" Ndanggɛn kanda, "Tɔrang nda yina Chinɛm sɔ, sɔngwi mbɛdi dɛfang na nda saadɔ wa."

¹⁴ Ndɔghɛn a nggɔlang miighɛn kee, kyahar nɛn hai kɔlagha hai Yeeso kɛt. Amma sɔnangwa hai Yeeso ni wa.

¹⁵ Tɔrgha tsahangga Yeeso mee, "Sa nudiya, mani na a tɔrha? Wun na a kadaarha?" Tamnggɛn ndaarha tɔtaara ni na ahur heddi. Ndanggɛn, "Ana sa ni tɔrangga, pɔre mbɛdi dɛfang na saadɔ di tɔrang ba."

¹⁶ Tɔrgha ndangga Yeeso, "Mairamu!" Kyahargha Mairamu man thlɛmad Yeeso dɔ ndɔghɛn tɔ mii Aramaya, "Rabboni!" Ndaarha ni "Mala".

¹⁷ Ndangga Yeeso, "A tsuwar na nggi fa wa, kɛsɛr dɔwi thlɛmad Pɔpa dɔ 'wan wa. Amma duwa thlɛmad wan manggina dɔ ndangga kanda, niya dɔrha thlɛmad Chinda dɔ tɔ yinun China, Faar na tɔ kɛm yinun Faara."

18 Tərgħa Mairamu dəgha thləmad fatsahayina də ndanggən kanda, “Nadī Chinəm!” Pərang labar dā nən kanda ndang na Yeeso.

Kyad Yeeso fadghən a fa tsahayighən

(*Matta28:16-20; Markus16:14-18; Luka24:36-49*)

19 Tsu a fardī a figrha a far ladi, fatsahaya Yeeso wumnda hai a mbərha tal, chang ngganda kwaminda a tendan də, kəsər na nda a tərəm Yahudaya. Kula səndəndan sə kəla nda hai Yeeso kət a madufun ndan ndəghən, “A tsauka dədəmnggirha tə kun.”

20 Akwasamadghən thlək nən labardī ya kyadang haaryighən nən kanda tə kəlarghən. Tərgħa fatsahayini ləgdā nda tə wutsəfayirha, kəsər nanda Chinəm.

21 Nggərgħa Yeeso ndang nda kanda, “A tsauka dədəmnggirha tə kun. Kəla thləna Pəpa nggi ba, niya thlən kun kee kəm.”

22 Tərgħa peng bəreurha nən kanda fa ndəghən, “Thlaama Səsəna tə Pədənda.

23 Kala niifa chahang nun dīmīyidghən də, chahang ndan də, kala niifa kəm chahang ngwa nun dīmīyidghən də, mba nda chahanggən də wa.”

Nda Yeeso tə Toma

24 Ahu sayiddiya, Toma tal ahur fatsahayini na thləm bashadghən Mudəarha, mbə ahur ndan wa a sayiddī ba na Yeeso ba.

25 Nanən kee, ndang ngganda, “Nadan Chinəm.” Amma ndangga Toma kanda, “Mbi fərkəkafek wa kəl a nadī kwat kusa dī a haarghən, pang nggi haar na sadə tə kəlarghən wa mbi tam fərkəkafek wa.”

²⁶ Akwasamad beena uvada fa tsahayini kanda a mbərha tal, Toma kəm nəghən ahur ndan kwaminda chicha. Amma kula səndəndan sə kəla nda hai Yeeso kət a madufun ndan ndəghən, “A tsauka dədemnggirha tə kun.”

²⁷ Tərgha Yeeso ndanggən Toma, “Pang wan haar wa mbəda hai ya, kəlang harna. Tsəwaru kəlar na fa, təna malang ngaala, fərkəkafek na.”

²⁸ Ndangga Toma, “Yina Chinəm, tə yina Faara!”

²⁹ Ndangga Yeeso, “Ka nana nggi ndən fər na kəkafek? Fa parkaya ni nafiya nawa nggi, amma fər nda kəkafek.”

Kama nda chireelth nanda deleewar diya

³⁰ Əna Yeeso ənwulteengya hangga a yid fatsahayighən chireethleng ngwana nda hai ahu deleewar diya.

³¹ Amma chireethleng na nda ənda hai ya tənun fərkəkafek tə ndaarha Yeeso ni Kərəsti, Wan Faara. A hu fərkəkafekkid nun a ndəghən, nun a wal yibrha ahu thləmnggən.

21

Kyad Yeeso fadghən a fatsahayighən məd

¹ Tsəbaku kyadna Yeeso fadghən a fatsahayighən a mii wutambar Tibariya. Katəraghən hai kiya.

² Nda Siman Mbiturus, tə Toma na nda aarha Mudarha, tə Nataniyel bəgha ba a Kaana yi Nggalili, tə wangya Dzabadi, tə fingya fatsahaya səri, kanda heu a mbərha tal.

³ Tərgha ndagha Siman Mbiturus, “Dəni ka təmnda də.” Ndangga fingya fatsahaya, “Kan ma

nan a dərha də a samadwa.” Wii nda, təra nda hu kombuwol hai. Amma a fədikdi mbə 'yasə kəs na nda wa.

⁴ A tsar kərət, ishgha Yeeso a mii kəkəshbangnda, amma fatsahayighən kukwalang ngwa nda hai təwunni wa.

⁵ Tərgha ndangga Yeeso kanda, “Wundəlaya, təna sə a haar nun wa?” Nggərang ngganda sə, “Awo.”

⁶ Ndangga Yeeso kanda, “Muwa man panggam nun hai tə man yisəmad kombuwol di nun a waala.” Nanən kee muwang ngganda hai kəla ndang na Yeeso kanda, kəs təna nda mbang ngwa nda kahang nda ahur kombuwol də ba wa kəsər ka hang nda təna.

⁷ Tərgha tətəhaddi nggəmna Yeeso kaan ndanggən Mbiturus, “Chinəm ni!” Hərəmna Siman Mbiturus səkrha, “Chinəm ni,” kalanggən luwudghən kəsər kalang də hai. Tərgha pərgha ahu aamda hai a mii kəkəshbangnda də.

⁸ Fingya fatsahaya dənda man patu də tsau tə kəkəshbangnda ahu kombuwol. Na nda a kahang panggam də sə na lələgda tə təna. Kəsər mba nda inggun tə chehweerha wa, kəla thlətta saara haru kumnggitghən mahan.

⁹ Səl na nda kəkəshbangnda də, na tsal waarha nda a mbədi tə təna a tenggən tə kəm mburodi.

¹⁰ Ndangga Yeeso kanda, “Bama ba tə fingya təngya kəs nun kukuling ya.”

¹¹ Tərgha Siman Mbiturus kyagha hu kombuwol hai kahanggən panggam di a mii kəkəshbangnda də. Nəghən lələgda tə təngya na məmanggən haru tal tə kumnggit tuf kap mahan,

heu tē hang nda tēnggini thluwus wa panggam dī wa.

¹² Ndangga Yeeso kanda, “Bama ɓa ɓun hɔb ɔnnarhami.” A hur fatsahayini mbusɔ ndengga yidghɔn tsahang mee nɔn, “Wunni sa wa?” Kɔsɔr sɔndasɔ Chinɔm ni.

¹³ Tɔrangga Yeeso mburodi sɔ fɔranggɔnɔn kanda, ɔnagha kee tɔ tɔndi kɔm.

¹⁴ Nanɔnya sar Yeeso yi mahan ni nɔn naarha kyad fadghɔn a fatsahayighɔn a kwasamaddi thleng nanda sɔ ahu mɔrra.

¹⁵ A kwasamaddi ngwalang nanda hɔb ɔnnarhami tsahangga Yeeso mee Mbiturus, “Siman wan Yahaya, nggɔmna nggi ma fīngyayini ya wa?” Nggɔrangga Mbiturus sɔ, “Ha’i, Chinɔm, sɔnnasɔ tafadwa nggɔmɔdi sa.” Ndangga Yeeso, “Fɔrang ɔnnarhami wan chaurayina.”

¹⁶ Nggɔrgħa Yeeso tsahang mee yi sɔri, “Siman wan Yahaya, nggɔmna nggi wa?” Nggɔrangga Mbiturus sɔ, “Ha’i, Chinɔm, sɔnnasɔ tafadwa nggɔmɔdi sa.” Ndangga Yeeso, “Lafu chaurayina.”

¹⁷ Nggɔrgħa Yeeso tsahang mee yi mahan, “Siman wan Yahaya, nggɔmna nggi wa?” Sɔbgħa hur Mbiturus dɔ ka tsahang na Yeeso mee yi mahan aten ndaarha, “Nggɔmna nggi wa?” Ndanggɔn, “Chinɔm sɔnna ɔngya heu, sɔnnasɔ kɔm nggɔmɔdi sa.” Ndangga Yeeso, “Fɔrang ɔnnarhami chaurayina.

¹⁸ Niya puro kɔkafek, a sayiddi nana wundɔlarha, na ngwarha fa dɔna a mbɔrha dɔ na midwa, amma a suhur na, na harang haar yiwa sɔ nggowa niifa fa dɔgħa tɔ sa a mbɔrha dɔ mbuwa na midwa dɔrha saadɔ.”

19 (Thlækna Yeeso ndən kee ka a kyad tur kwa-man da nən na Mbiturus a mərə sə ka man-anggən thləm Faara.) Tərgha ndanggən, “Mbuwu samanna.”

20 Kyahargha Mbiturus hai na tətshadda nən nggəmna Yeeso kaan a mbu samad ndan. Yanda ni təngsangga Yeeso fa a sayiddi na nanda a həb ənnarhami yi Wutsəfayid Tədaarha tsahang nən mee Yeeso, “Chinəm wunni na a fər sa?”

21 Nana Mbiturus ndən, tsahang mee nən Yeeso, “Chinəm, niifdiya wu?”

22 Nggərangga Yeeso sə, “Ana minna sə malang nggi tə yibrha ta far wuttəna ba, ma njidowa? Sa mbuwu samanna.”

23 Tərgha labardi ya welgha də a mii fa takkwaya Yeeso tə ndaarha tətshaddi ya mbə a mərə wa. Amma ndawa Yeeso mbə a mərə wa, 'ya ndanən, “Ana minna sə malang nggi tə yibrha ta far wuttəna ba, ma njidowa?”

24 Tətshadda ni ya, nagha ənggini heu, chirethleng nən hai tə kəm 'ya ndanən kəkafek ni.

25 Na fingya əngya sə hangga ənana Yeeso. A ndam chirethleng nda kanda hai heu, kam mbə kəshirha mbang kəs deleewar yina ha chirelth nanda wa.

Hona Bible
The New Testament in the Hwana language of
Nigeria: Hona Bible

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: Hona (Hwana)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 18 Jul 2025

d942b897-c376-5386-bfaf-e0ce21c59136